

Зміст

Вступ.....	2
I розділ. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою.....	9
II розділ. Навчальний план, який визначає загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між галузями знань та навчальними предметами за роками навчання, послідовність їх вивчення.....	10
III розділ. Деталізований опис очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів.....	21
IV розділ. Навчальні програми предметів, що вивчаються за інваріантним і варіативним складниками.....	51
V розділ. Перелік навчальних предметів для вільного вибору учнями або їх батьками.....	58
VI розділ. Форми організації освітнього процесу.....	59
VII розділ. Деталізований опис інструментарію формувального (поточного) та підсумкового оцінювання.....	64
VIII розділ. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.....	98
IX розділ. Корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.....	101
Додатки.....	104

Вступ

Загальноосвітня школа I-III ступенів №1 Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області розташована за адресою: Україна, Полтавська область, Кременчуцький район, м. Горішні Плавні, вул. Миру, буд. 5, т. (05348) 4-45-80, знаходиться в комунальній власності. Засновником ЗОШ I-III ступенів №1 є об'єднана територіальна громада в особі Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області. Уповноваженим органом засновника з питань освіти є відділ освіти Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області. ЗОШ I-III ступенів №1 є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в органах казначейської служби в установах банку, печатку, штамп, ідентифікаційний номер.

Заклад освіти є закладом загальної середньої освіти I-III ступенів та провадить освітню діяльність відповідно до ліцензії. ЗОШ I-III ступенів №1 у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», спеціальними законами, іншими актами законодавства у сфері освіти й науки та міжнародних договорів України, рішеннями Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області, відділу освіти Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області, Статутом, затвердженим 22 грудня 2020 року рішенням 3-ї сесії 8-го скликання Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області.

Заклад освіти забезпечує здобуття початкової, базової та профільної середньої освіти:

- початкова освіта - перший рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом початкової освіти;
- базова середня освіта - другий рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом базової середньої освіти;
- профільна середня освіта - третій рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом профільної середньої освіти.

Освітній процес ЗОШ I-III ступенів №1 організовується за такими циклами:

- перший цикл початкової освіти - адаптаційно-ігровий (1-2 роки навчання);
- другий цикл початкової освіти - основний (3-4 роки навчання);
- перший цикл базової середньої освіти - адаптаційний (5-6 роки навчання);
- другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання (7-9 роки навчання);
- профільна середня освіта (10-11 роки навчання).

У 2023-2024 н.р. школа організовує навчання учнів 10-11 класів за профілем української філології:

Напря́м	Профі́ль	10 клас	11 клас
Філологічний	Української філології	30	34
Всього (учнів)		30	34

Вибір профілю української філології пов'язаний із тим, що для його упровадження школа має висококваліфіковані викладацькі кадри, необхідну матеріальну базу. Переважна більшість випускників має нахил до вивчення філології. З метою підвищення якості математичної освіти у 7-А, 7-Б, 9-А класах, 10 та 11 класах буде додано години за рахунок варіативної складової для вивчення математики, в окремих класах уведено вивчення факультативного курсу «Логіка». З метою виховання свідомого громадянина, патріота України уведено факультативні курси «Українознавство», «Основи медіаграмотності». В 11 класі за рахунок варіативної складової навчального плану додано години для вивчення предмету «Захист України». Відповідно до Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти), затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 960-р, у 2023-2024 році буде продовжено упровадження курсу «Офісні інформаційні технології».

Головною метою ЗОШ I-III ступенів №1 є забезпечення реалізації права громадян на здобуття повної загальної середньої освіти.

Головними завданнями закладу освіти є:

- виховання громадянина України;
- формування особистості здобувача освіти, розвиток його здібностей і обдарувань, наукового світогляду;
- забезпечення виконання вимог Державних стандартів загальної середньої освіти, підготовка здобувачів освіти до подальшої освіти й трудової діяльності;
- виховання в здобувачів освіти поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини й громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини й громадянина, здатності захищати Україну;
- забезпечення реалізації права здобувачів освіти на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, мов національних меншин та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я здобувачів освіти;

- забезпечення соціального захисту здобувачів освіти, сприяння встановлення рівного доступу до повноцінної освіти різних категорій учнів, відповідно до їх індивідуальних нахилів, потреб, інтересів;
- реалізація права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття загальної середньої освіти;
- створення передумов для соціальної адаптації, подальшої інтеграції в суспільство осіб з особливими освітніми потребами.

Досягнення мети, тим самим призначення закладу освіти, забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, визначених Законом України «Про освіту».

ЗОШ I-III ступенів №1 несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності;
- дотримання фінансової дисципліни.

Освітня програма Загальноосвітньої школи I-III ступенів №1 Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області спрямована на виконання Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», Постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти».

Освітня програма Загальноосвітньої школи I-III ступенів №1 Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області розроблена на основі Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Шияна 1-2 клас, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року №743-22, Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р. Б. 3-4 клас, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року №743-22, Типової освітньої програми для 5-9 класів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 р. №235, Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року №405, Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року №408, і включає в себе три рівні повної загальної середньої освіти: I рівень (початкова освіта), II рівень (базова загальна середня освіта), III рівень (профільна середня освіта), тобто вона є наскрізною

освітньою програмою. На II рівні освіти окремо виділено адаптаційний цикл (5-6 класи), в яких буде продовжуватися реалізація концепції Нової української школи.

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів.

Освітня програма спрямована на всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві.

Освітня програма передбачає:

- забезпечення повноти, систематичності та усвідомленості знань, їх міцності та дієвості, що виражається в свідомому оперуванні ними, у здатності мобілізувати попередні знання для отримання нових, а також сформованість найважливіших як спеціальних, так і загально-навчальних умінь і навичок;
- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природодоцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;
- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини, розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей дітей.

Освітня програма окреслює підходи до планування й організації в ЗОШ I-III ступенів №1 єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової, базової середньої та профільної середньої освіти.

Місія закладу актуалізована вимогами часу, особливостями соціуму, урахуванням тенденцій процесів, які відбуваються в масштабах міста, країни, світу, визначає наступні стратегічні напрями:

- задоволення потреб у якісній освіті шляхом підготовки високоосвічених, національно свідомих, висококваліфікованих, конкурентно спроможних на ринку праці фахівців, здатних задовольняти особисті духовні і матеріальні потреби, а також потреби суспільства у забезпеченні сталого інноваційного розвитку,
- створення умов для виховання в учнів толерантності, здатності до діалогу,
- реалізація форм і методів педагогічної взаємодії.

З урахуванням процесів, що є характерними для сучасної освіти в цілому, у ЗОШ I-III ступенів №1 створені умови, за яких кожна дитина має можливість засвоєння нового, актуального досвіду взаємодії зі світом. Освітній процес закладу, залишаючись тісно пов'язаним із загальноосвітніми стандартами, підпорядковується загальним тенденціям, що стосуються культурних і педагогічних процесів. Взаємовідносини «дитина - педагог» у ЗОШ I-III ступенів №1 побудовано на таких категоріях, як «діалог», «зайнятість», «супровід», «поле успіху й досягнень». Вихованці закладу реалізують власну освітню траєкторію, зумовлену природними можливостями, запитами, інтересами, здібностями.

Таким чином, місія ЗОШ I-III ступенів №1 – формування всебічно розвиненої, освіченої, стратегічно мислячої, конкурентноздатної, гуманістично спрямованої особистості з почуттям національної свідомості, з громадською позицією, системою наукових знань; особистості, готової до суспільного самовизначення, орієнтованої на стале майбутнє та відповідними життєвими цінностями й пріоритетами; особистості із творчим, перспективним мисленням, здатної знаходити нетрадиційні рішення в життєвих ситуаціях, що забезпечить її самовизначення та успіх у житті.

Візія закладу визначена з урахуванням створення безпечного, сприятливого середовища та умов для забезпечення освіти для сталого (збалансованого) розвитку, що є новим етапом формування компонентів комплексної системи освіти, коли її складові стають рівнозначними. Таким чином, новий зміст шкільної освіти, що базується на основі компетентнісного підходу та дитиноцентрованої орієнтації з урахування світового досвіду та принципів сталого розвитку, в ЗОШ I-III ступенів №1 досягається через:

- створення сприятливого безпечного середовища, інфраструктури та умов для розвитку особистості;
- розвитку науково-педагогічного потенціалу, удосконалення науково-дослідницької, освітньої та інноваційної діяльності;
- забезпечення доступності освіти, гарантування громадянам права на її здобуття;
- відкритість та забезпечення інформування спільноти;
- служіння громаді.

Отже, в ЗОШ I-III ступенів №1 адміністрацією, педагогічними фахівцями створено сприятливе середовище для розвитку, удосконалення науково-дослідницької, освітньої та інноваційної діяльності, що забезпечує один із аспектів особистісно орієнтованого навчання - створення умов для реалізації дитиною власної освітньої траєкторії, зумовленої природними можливостями, запитами, інтересами, здібностями.

Пріоритетні вектори діяльності в 2023-2024 рр.

- Упровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, зхваленої розпорядженням КМУ №988-р. від 14.12.2016 року.
- Забезпечення збереження життя і здоров'я учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні.
- Підвищення якості знань та компетентностей учнів 1-11 класів.
- Упровадження елементів формування оцінювання в 7-11 класах.
- Активізація національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання здобувачів освіти.
- Створення сприятливого освітнього середовища для учасників освітнього процесу.
- Забезпечення особистісно-зорієнтованого навчання.
- Забезпечення якісної інклюзивної освіти.

Головні принципи освітнього процесу

- *гуманізація*, що визначає пріоритети завдань творчої самореалізації особистості, її виховання, створення умов для вияву обдарованості й талантів здобувачів освіти, формування гуманної особистості;
- *єдність загальнолюдських і національних цінностей*, що забезпечує у змісті освітнього процесу органічний зв'язок і духовну єдність української національної культури з культурою народів світу; сприяє усвідомленню пріоритетності загальнолюдських цінностей над груповими;
- *демократизація*, що передбачає автономію закладу у вирішенні основних питань змісту його діяльності, розвитку різноманітних форм співробітництва та партнерства всіх учасників освітнього процесу;
- *науковість і системність*, що полягає в забезпеченні оптимальних умов для інтегруючої функції освітніх процесів в умовах досягнення основної мети шкільної освіти;
- *безперервність, наступність та інтеграція*, що забезпечує єдність усіх ланок освіти, об'єднання зусиль Закладу з іншими закладами та організаціями;
- *цілісність і наступність* світи, спрямованої на поглиблення та конкретизацію освітнього процесу; набуття освіти упродовж усього життя за умови наступності та концентричності;
- *багатоукладність і варіативність*, що передбачає можливість широкого вибору змісту, форм і засобів шкільної освіти, альтернативність у задоволенні духовних запитів здобувачів освіти, їх пізнавальних та інтелектуальних можливостей та інтересів, запровадження поліваріантності

навчальних програм, поглиблення й розширення їх практичної спрямованості, референції та індивідуалізованого освітнього процесу;

- *добровільність і доступність*, що передбачає право вибору та доступності в забезпеченні потреб абсолютності у творчій самореалізації, духовному самовдосконаленні, здобутті додаткових знань, умінь та навичок, підготовки до активної професійної та громадської діяльності;

- *самостійність і активність особистості*, що полягає в забезпеченні психолого-педагогічної атмосфери, яка сприяє виявленню, розвитку й реалізації здобувачами освіти пізнавальної самостійності, творчої активності, прояву обдарованості й таланту;

- *практична спрямованість*, що передбачає набуття здобувачами освіти певних умінь і навичок, орієнтацію на трудову діяльність у ринкових умовах, їх розширення та розвиток, а також упровадження в життя за умов інтеграції з наукою й виробництвом.

Відповідно до статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», освітня програма Загальноосвітньої школи I-III ступенів №1 Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області містить наступні розділи:

Вступ

I розділ - вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;

II розділ - навчальний план, який визначає загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між галузями знань та навчальними предметами за роками навчання, послідовність їх вивчення;

III розділ - деталізований опис очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів;

IV розділ - навчальні програми предметів, що вивчаються за інваріантним і варіативним складниками;

V розділ - перелік навчальних предметів для вільного вибору учнями або їх батьками;

VI розділ - форми організації освітнього процесу;

VII розділ - деталізований опис інструментарію формувального (поточного) та підсумкового оцінювання;

VIII розділ - опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

IX розділ - корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

І розділ

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти). Учні, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти, учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Профільну середню освіту можуть здобувати особи, які завершили здобуття базової середньої освіти. Учні, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття повної загальної середньої освіти за інших умов.

II розділ
Навчальний план Загальноосвітньої школи I-III ступенів №1
Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської
області на 2023-2024 н.р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до робочого навчального плану на 2023-2024 н. р.
Загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1

Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області

Навчальний план складено відповідно до закону України “Про освіту”, Закону України «Про повну загальну середню освіту», Національної доктрини розвитку освіти, постанови КМУ «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» від 21.02.2018 року №87, постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти», положень Концепції загальної середньої освіти, Закону України «Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти»

- Для 1-их – 2-их класів – за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Шияна Р.Б. 1-2 клас, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року №743-22;
- для 3-4-их класів – за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Шияна Р.Б. 3-4 клас, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року №743-22;
- для 5-их-6-их класів – за Типовою освітньою програмою для 5-9 класів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 р. №235,
- для 7-9-их класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 р. №405 (таблиця 1);
- для 10—11-их класів - за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 р. №408 (таблиці 2, 3)

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-их класів складає 3500 годин/навчальний рік:

-для 1-их класів - 805 години/навчальний рік,

-для 2-их класів - 875 годин/навчальний рік,

- для 3-их класів - 910 години/навчальний рік,

- для 4-их класів -910 години/навчальний рік;

Загальний обсяг навчального навантаження для 5-9-х класів - 5915 годин/навчальний рік: -

-для 5-х класів – 1085 годин/навчальний рік,

-для 6-х класів –1190 годин/навчальний рік,

-для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік,

-для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік,

- для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для 10-х-11 класів – 2660 годин/навчальний рік:

- для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік;

-для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік.

ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ

навчального навантаження для 5-их-6-их класів Нової української школи закладів із навчанням українською мовою (додаток 1 до Типової освітньої програми для 5-9 класів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 р. №235)

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень та рік						
	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас		
		рекомендоване	мінімальне	максимальне	рекомендоване	мінімальне	максимальне
Мовно-літературна	на тиждень	11	10	13	11	10	13
	на рік	385	350	455	385	350	455
Математична	на тиждень	5	4	6	5	4	6
	на рік	175	140	210	175	140	210
Природнича	на тиждень	2	1,5	3	4	2	5
	на рік	70	52,5	105	140	70	175
Соціальна і здоров'я-збережувальна	на тиждень	1,5	1	3	1,5	1	3
	на рік	52,5	35	105	52,5	35	105
Громадянська та історична	на тиждень	1	1	2	2	1,5	3
	на рік	35	35	70	70	52,5	105
Технологічна	на тиждень	2	1	3	2	1	3
	на рік	70	35	105	70	35	105
Інформатична	на тиждень	1,5	1	2	1,5	1	2
	на рік	52,5	35	70	52,5	35	70
Мистецька	на тиждень	2	1	3	2	1	3
	на рік	70	35	105	70	35	105
Фізична культура	на тиждень	3	3	3	3	3	3
	на рік	105	105	105	105	105	105
Усього	на тиждень	29			32		
	на рік	1015			1120		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітнього компонента, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	на тиждень	2			2		
	на рік	70			70		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	31			34		
	на рік	1085			1190		
Гранично допустиме річне навантаження учнів	на тиждень	28			31		
	на рік	980			1085		

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено в навчальному плані.

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДЛЯ ЗДОБУТТЯ
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ**

НА 2023 - 2024 н.р.

Для 1-их- 2-их класів-за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Шияна Р.Б. 1-2 клас, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року №743-22. Для 3-их-4-их класів – за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Шияна Р.Б. 3-4 клас, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року №743-22.

Освітні галузі	Навчальні предмети	1-А	1-Б	2- А	2-Б	3-А	3-Б	3-В	4-А	4-Б
Мовно-літературна	Українська мова	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Іноземна мова	2	2	3	3	3	3	3	3	3
Математична	Математика	3	3	3	3	4	4	4	4	4
Природнича Соціальна і здоров'язбер. Громадянська і історична Технологічна	Я досліджую світ	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Інформатична	Інформатика	-	-	1	1	1	1	1	1	1
Мистецька	Музичне м-во	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	Усього	19+ 3	19+ 3	21+3	21+ 3	22+ 3	22+ 3	22+ 3	22+ 3	22 +3
	<i>Варіативна складова:</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Математична	Логіка								1	1
Мовно-літературна	Поетика				1		1	1		
Соціальна і здоров'язбер.	Основи екології			1		1				
	Абетка харчування	1	1							
	Гранично допустиме навчальне навантаж. на учня	20	20	22	22	23	23	23	23	23
	Усього фінансується з бюджету (сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових)	23	23	25	25	26	26	26	26	26

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ в 5-6-их класах з
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ НА 2023-2024 Н.Р.**

за Типовою освітньою програмою для 5-9 класів загальної середньої освіти, затвердженої
наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 р. №235,
додаток 3

Освітня галузь	Орієнтовний перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	кількість годин на тиждень				
		5-А	5-Б	5-В	6-А	6-Б
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	4	4	4
	Українська література	2	2	2	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2
	Англійська мова	3	3	3	3	3
Математична	Математика	5	5	5	5	5
Природнича	Інтегрований курс "Пізнаємо природу"*	2	2	2	2	2
	Географія				2	2
Соціальна і здоров'язберезувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"	1	1	1	1	1
	Етика* / Культура добросусідства* /	0,5+0,5	0,5+0,5	0,5+0,5	0,5+0,5	0,5+0,5
Громадянська та історична	Інтегрований курс «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 клас»	1+1	1+1	1+1	2	2
Інформатична	Інформатика	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5
Технологічна	Технології	2	2	2	2	2
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"	2	2	2	2	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	3
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		26 + 3	26 + 3	26 + 3	29+3	29+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять Дивосвіт української літератури					1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28	28	31	31
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		28+3	28+3	28+3	31+3	31+3

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ НА 2023-2024 Н.Р.**

для 7-9-их класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти
II ступеня, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018 року №405 (Таблиця 1)

Освітня галузь	Навчальні предмети	Класи							
		7-А	7-Б	8-А	8-Б	8-В	9-А	9-Б	9-В
<i>Інваріантна складова:</i>									
Мови і літератури	Українська м.	2,5	2,5	2	2	2	2	2	2
	Іноземна мова	3	3	3	3	3	3	3	3
	Українська література	2	2	2	2	2	2	2	2
	Зарубіжна літ.	2	2	2	2	2	2	2	2
Суспільство знавство	Історія Укр.	1	1	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня іст.	1	1	1	1	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	-	1	1	1
Мистецтво	Музичне мист.	1	1	-	-	-	-	-	-
	Образотворче мист.	1	1	-	-	-	-	-	-
	Мистецтво			1	1	1	1	1	1
	Алгебра	2+1	2+1	2	2+1	2	2+1	2+1	2
	Геометрія	2	2	2	2	2	2	2	2
	Біологія	2	2	2	2	2	2	2	2
	Географія	2	2	2	2	2	1,5	1,5	1,5
	Фізика	2	2	2	2	2	3	3	3
Технол.	Хімія	1,5	1,5	2	2	2	2	2	2
	Трудове навч.	1	1	1	1	1	1	1	1
Здоров'я фізичн	Інформатика	1	1	2	2	2	2	2	2
	Основи здор.	1	1	1	1	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	3
Разом		31	31	31	31,5	31,5	31,5	33	33

	7-А	7-Б	8-А	8-Б	8-В	9-А	9-Б	9-В
Варіативна складова:	2,5	2,5	3	3	3	3	3	3
Курси за вибором:								
Основи медіаграмотності			1					
Факультативи, індивідуальні та групові заняття:								
Українознавство			1		1	2	2	2
Навчаємось жити в громаді			1	1	1			
Офісні інформаційні технології				1	1			
Логіка								1
Сучасна українська літературна мова: морфологія	1	1						
Усна народна творчість	0,5	0,5						
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня	32	32	33	33	33	33	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	33,5	33,5	34,5	34,5	34,5	36	36	36

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ПРОФІЛЬНОЇ ОСВІТИ
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ НА 2023-2024 Н.Р.**

(Для 10-11 класів з профілем української філології - за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 №408 (таблиці 2,3))

Назва предметів	10	11
	<i>Української філології</i>	<i>Української філології</i>
<i>Інваріантна складова:</i>		
Українська мова	4	4
Українська література	4	4
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова (англ. мова)	2+1	2+1
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	
Математика	3+3	3+3
Алгебра і початки аналізу	-	-
Геометрія	-	-
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура	3	3
Захист України	1,5	1,5+0,5
Вибірково-обов'язкові предмети:	3	3
Технології	-	-
Інформатика	1,5	1,5
Мистецтво	1,5	1,5
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття: Основи медичних знань і допомоги	8 (4-профільні предмети, 4-спеціальні курси)	9 (4-профільні предмети, 5-спеціальні курси) 0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня	33	33
Всього фінансується по класно (без урахування поділу класів на групи)	38	38

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДЛЯ ЗДОБУТТЯ
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ** учнями з особливими освітніми потребами, які перебувають
на інклюзивному навчанні, на **2023-2024 н.р.** (з корекційним складником)

Для 1-их- 2-их класів-за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Шияна Р.Б. 1-2 клас, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року №743-22. Для 3-их-4-их класів – за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Шияна Р.Б. 3-4 клас, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року №743-22.

Освітні галузі	Навчальні предмети	1-А	2-Б	3-Б	4-Б
Мовно-літературна	Українська мова	5	5	5	5
	Іноземна мова	2	3	3	3
Математична	Математика	3	3	4	4
Природнича Соціальна і здоров'язбер. Громадянська і історична Технологічна	Я досліджую світ	7	7	7	7
Інформатична	Інформатика	-	1	1	1
Мистецька	Музичне м-во	1	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3
	Усього	19+3	21+3	22+3	22+3
	Варіативна складова:	1	1	1	1
Математична	Логіка				1
Мовно-літературна	Поетика		1	1	
Соціальна і здоров'язбер.	Основи екології				
<i>Корекційно-розвиткові заняття</i>	Абетка харчування	1			
	<i>з логопедом</i>	1	2		1
	<i>з дефектологом</i>	1	2	2	1
	<i>з учителем-реабілітологом</i>			2	1

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДЛЯ ЗДОБУТТЯ
 БАЗОВОЇ ОСВІТИ учнями з особливими освітніми потребами, які перебувають на
 інклюзивному навчанні (5-6 класи), на 2023-2024 н.р. (з корекційним складником)
 за Типовою освітньою програмою для 5-9 класів загальної середньої освіти, затвердженої
 наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 р. №235,
 додаток 3**

Освітня галузь	Орієнтовний перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	5-В	6-А
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	2	2
	Англійська мова	3	3
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегрований курс "Пізнаємо природу"*	2	2
	Географія		2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"	1	1
	Етика* / Культура добросусідства* /	0,5+0,5	0,5+0,5
Громадянська та історична	Інтегрований курс «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 клас»	1+1	2
Інформатична	Інформатика	1,5+0,5	1,5+0,5
Технологічна	Технології	2	2
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"	2	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Корекційно-розвиткові заняття	<i>з логопедом</i>	1	
	<i>з дефектологом</i>	1	1
	<i>з учителем-реабілітологом</i>		2
	<i>З практичним психологом</i>	2	1
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять			1
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДЛЯ ЗДОБУТТЯ
БАЗОВОЇ ОСВІТИ** учнями з особливими освітніми потребами, які перебувають на інклюзивному навчанні (7 клас), на 2023-2024 н.р. (з корекційним складником)

за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018 року №405 (Таблиця 1)

Освітні галузі	Навчальні предмети	7-Б
<i>Інваріантна складова:</i>		
Мови і літератури	Українська м.	2,5
	Іноземна мова	3
	Українська література	2
	Зарубіжна літ.	2
Суспільство знавство	Історія Укр.	1
	Всесвітня іст.	1
	Основи правознавства	-
Мистецтво	Музичне мист.	1
	Образотворче мист.	1
	Мистецтво	
	Алгебра	2+1
	Геометрія	2
	Біологія	2
	Географія	2
	Фізика	2
	Хімія	1,5
Технол.	Трудове навч.	1
	Інформатика	1
Здоров'я, фізична культ.	Основи здор.	1
	Фізична культура	3
Корекційно-розвиткові заняття	<i>з логопедом</i>	2
	<i>з дефектологом</i>	1
	<i>з учителем-реабілітологом</i>	
	<i>З практичним психологом</i>	1

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
ЗА ІНДИВІДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ (ПЕДАГОГІЧНИЙ ПАТРОНАЖ)
УЧНЯМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ
НА 2023-2024 Н.Р.

для 7-ого та 9-ого класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018 року №405 (модифікованою)

Освітні галузі	Навчальні предмети	7 клас (для учнів з вадами інтелектуального розвитку помірною ступеня)	7 клас (для учнів з вадами інтелектуального розвитку легкого ступеня)	9 клас (для учня з вадами інтелектуального розвитку)	9 клас (для учениці з вадами соматичного розвитку)
		Інваріантна складова:			
Мови і літератури	Українська м.	2	2	1,5	2
	Іноземна мова	0,5	0,5	0,5	1
	Українська література	1	1	1,5	1
	Зарубіжна літ.	1	0,5	0,5	0,5
Суспільство	Історія Укр.	1	1	1	0,5
	Всесвітня іст.	1	1	1	0,5
	Основи правознавства			0,5	0,5
Мистецтво	Музичне мист.	0,25	0,25		
	Образотворче мист.	0,25	0,25		
	Мистецтво			0,25	0,5
	Алгебра	2	2	2	2
	Геометрія	1	1	1	1
	Біологія	0,5	0,5	0,5	1
	Географія	1	1	1	1
	Фізика	0,5	0,5	0,5	0,5
	Хімія	0,5	0,5	0,5	0,5
Технол.	Трудове навч.	0,5	1	0,5	0,5
	Інформатика	0,5	0,5	1	0,5
Здоров'я фізичн	Основи здор.	0,25	0,25	0,25	0,5
	Фізична культура	0,25	0,25	Зв.	Зв.
Разом		14	14	14	14

III розділ

Деталізований опис очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державних стандартах освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів. До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає вміння:

здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм сучасної української літературної мови, типів мовної взаємодії, особливостей стилів мовлення інформаційних та художніх текстів, медіатекстів тощо;

здобувати та опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел у різних освітніх галузях і контекстах, критично осмислювати її та використовувати для комунікації в усній та письмовій формі, для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей;

відповідально, усвідомлюючи цінність української мови як мови взаємодії на всій території держави, використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає вміння:

здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення, типів мовної взаємодії;

здобувати і опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел, критично осмислювати її, використовувати в усній та письмовій комунікації для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей;

відповідально використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та досвід комунікації державною мовою;

відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати та обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди та переконання в усній і письмовій формі у різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, громадських тощо), спираючись на мовний і мовленнєвий досвід, мовні норми у спілкуванні, соціокультурні реалії та особливості міжкультурної комунікації;

3) математична компетентність, що передбачає здатність розвивати і застосовувати математичні знання та методи для розв'язання широкого спектра проблем у повсякденному житті; моделювання процесів та ситуацій із

застосуванням математичного апарату; усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому та суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування наукового світогляду; здатність і готовність застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи; набуття досвіду дослідження природи та формулювання доказових висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, зумовлених людською діяльністю; відповідальність за наслідки такої діяльності;

5) інноваційність, що передбачає здатність учня реагувати на зміни та долати труднощі; відкритість до нових ідей; ініціювання змін у класі, закладі освіти, родині, громаді тощо; спроможність визначати і ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб навчатися і досягати успіхів;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення екологічних основ природокористування, необхідності охорони природи, дотримання правил поведінки на природі, ощадливого використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської діяльності і важливості збереження природи для забезпечення сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає впевнене, критичне і відповідальне використання цифрових технологій для власного розвитку і спілкування; здатність безпечно застосовувати інформаційно-комунікаційні засоби в навчанні та інших життєвих ситуаціях, дотримуючись принципів академічної доброчесності;

8) навчання впродовж життя, що передбачає здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку; спроможність навчатися і працювати в колективі та самостійно, організовувати своє навчання, оцінювати його, ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки, коли вона потрібна;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:

- спроможність діяти як відповідальний громадянин, брати участь у громадському та суспільному житті, зокрема закладу освіти і класу, спираючись на розуміння загальнолюдських і суспільних цінностей, соціальних, правових, економічних і політичних принципів, ідей сталого розвитку суспільства, співіснування людей та спільнот у глобальному світі, критичне осмислення основних подій національної, європейської та світової історії, усвідомлення їх впливу на світогляд громадянина та його самоідентифікацію;

- виявлення поваги до інших, толерантність, уміння конструктивно співпрацювати, співпереживати, долати стрес і діяти в конфліктних ситуаціях,

зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації; дбайливе ставлення до особистого, соціального здоров'я, усвідомлення особистих відчуттів і почуттів, здатність дослухатися до внутрішніх потреб; дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки та спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та ґрунтуються на спільних моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;

10) культурна компетентність, що передбачає наявність стійкого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин, інших держав і народів; здатність розуміти і цінувати творчі способи вираження та передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку і вираження власних ідей, почуттів засобами культури і мистецтва;

11) підприємливість і фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою; уміння розв'язувати проблеми; готовність брати відповідальність за прийняті рішення; здатність працювати в команді для планування і реалізації проектів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність, тощо.

Наскрізними в усіх ключових компетентностях є такі вміння:

1) читати з розумінням, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання і усвідомлення прочитаного, розуміння інформації, записаної (переданої) у різний спосіб або відтвореної технічними пристроями, що охоплює, зокрема, уміння виявляти приховану і очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами та цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу і добору контраргументів;

2) висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, тобто словесно передавати власні думки, почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;

3) критично і системно мислити, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей, їх взаємозв'язків, умінні аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях, зважати на протилежні думки та контраргументи, розрізняти факти, їх інтерпретації, розпізнавати спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси і способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;

4) логічно обґрунтовувати позицію на рівні, що передбачає здатність висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів;

5) діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей, добросчесне використання чужих ідей та їх доопрацювання, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, уміння випробовувати нові ідеї;

6) виявляти ініціативу, що передбачає активний пошук і пропонування рішень для розв'язання проблем, активну участь у різних видах діяльності, їх ініціювання, прагнення до лідерства, уміння брати на себе відповідальність;

7) конструктивно керувати емоціями, що передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, розуміти, як емоції можуть допомагати і заважати в діяльності, налаштовуючи себе на пошук внутрішньої рівноваги, конструктивну комунікацію, зосередження уваги, продуктивну діяльність;

8) оцінювати ризики, що передбачає вміння розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики, зважаючи на істотні фактори;

9) приймати рішення, що передбачає здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення, досягнення поставлених цілей з прогнозуванням та урахуванням можливих ризиків та наслідків;

10) розв'язувати проблеми, що передбачає вміння аналізувати проблемні ситуації, формулювати проблеми, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати, здобувати потрібні дані з надійних джерел, презентувати та аргументувати рішення;

11) співпрацювати з іншими, що передбачає вміння обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної діяльності, планувати власну та групову роботу, підтримувати учасників групи, допомагати іншим і заохочувати їх до досягнення спільної мети.

Очікувані результати на рівні початкової освіти

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
I. Мовно-літературна освітня галузь Українська мова та література		
<i>Взаємодія з іншими особами усно, сприйняття і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i>		
Сприймає усну інформацію	сприймає усну інформацію; перепитує, виявляючи увагу; доречно реагує	критично сприймає інформацію для досягнення різних цілей; уточнює інформацію з огляду на ситуацію
Перетворює усну інформацію в різні форми повідомлень	відтворює основний зміст усного повідомлення відповідно до мети; на основі почутого малює/добирає	на основі почутого створює асоціативні схеми, таблиці; стисло і вибірково передає зміст почутого; переказує текст за різними завданнями

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
	ілюстрації; передає інформацію графічно	
Виокремлює інформацію	виокремлює цікаву для себе інформацію; передає її іншим особам	виокремлює необхідну інформацію з різних усних джерел, зокрема медіатекстів, для створення власного висловлювання з конкретною метою
Аналізує та інтерпретує усну інформацію	розпізнає ключові слова і фрази в усному повідомленні, виділяє їх голосом у власному мовленні; пояснює, чому зацікавила інформація; за допомогою вчителя виявляє очевидні ідеї у простих текстах, медіатекстах	визначає та обговорює цілі, основні ідеї та окремі деталі усної інформації; пояснює зміст і форму текстів, зокрема медіатекстів, пов'язує, зіставляє із власними спостереженнями, життєвим досвідом, враховує думки інших осіб
Оцінює усну інформацію	висловлює думки щодо усного повідомлення, простого тексту, медіатексту; намагається пояснити свої вподобання; звертається до дорослих за підтвердженням правдивості інформації	висловлює своє ставлення до усного повідомлення, простого тексту, медіатексту, обґрунтовує думки, спираючися на власний досвід; визначає позицію співрозмовника, погоджується з нею або заперечує її
Висловлює і захищає власні погляди	висловлює власні погляди щодо предмета обговорення; намагається зробити так, щоб висловлювання було зрозуміле і цікаве для інших осіб; правильно вимовляє загальноживані слова	висловлює власні погляди, підтверджує їх прикладами, враховує думки інших осіб; дотримується найважливіших правил літературної вимови, висловлюючи власні погляди
Використовує вербальні та невербальні засоби під час представлення своїх думок	розпізнає емоції своїх співрозмовників, використовує відомі вербальні та невербальні засоби для передачі емоцій та настрою; розпізнає образні вислови і пояснює, що вони допомагають уявити; створює прості медіатексти	обирає вербальні та невербальні засоби спілкування, доречно використовує їх для спілкування та створення простих медіатекстів відповідно до комунікативної мети; вимовляє з правильною інтонацією різні за метою висловлювання речення; використовує у власному мовленні засоби художньої виразності у творах різних жанрів
Регулює власний емоційний стан	розповідає про власні відчуття та емоції від прослуханого/побаченого; ввічливо спілкується	описує власні емоції та емоції співрозмовника від прослуханого/побаченого; доречно використовує у власному мовленні формули мовленнєвого етикету
<i>Сприйняття, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів, медіатекстах та використання її для збагачення свого досвіду</i>		
Сприймає текст	передбачає за обкладинкою, заголовком та ілюстраціями, про що йтиметься в дитячій книжці;	прогнозує зміст дитячої книжки за обкладинкою, заголовком, ілюстраціями та анотацією; володіє повноцінними

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
	читає вголос правильно, свідомо, цілими словами, нескладні за змістом і формою тексту; розуміє фактичний зміст прочитаного	навичками читання (вголос і мовчки), що дає змогу зрозуміти тексти різних видів
Аналізує та інтерпретує текст	пов'язує інформацію з тексту з відповідними життєвими ситуаціями; розрізняє головне і другорядне в тексті; визначає тему художнього твору, а також простого медіатексту	пов'язує елементи інформації в цілісну картину; розрізняє факти і думки про ці факти; формулює прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті; визначає форму і пояснює зміст простих медіатекстів
Збагачує естетичний та емоційно-чуттєвий досвід	розповідає про власні почуття та емоції від прочитаного тексту; відтворює емоції літературних персонажів під час інсценізації	описує емоційний стан персонажів, співпереживає
Оцінює текст	висловлює власні вподобання щодо змісту прочитаних творів, літературних персонажів, намагається пояснити, що подобається, а що ні; висловлює думки щодо простих медіатекстів	висловлює власне ставлення до творів, літературних персонажів, об'єктів мистецтва і навколишнього світу, наводить прості аргументи щодо власних думок, використовуючи текст, власний досвід та інші джерела; описує враження від змісту і форми медіатексту
Обирає тексти для читання	обирає книжку для читання; пояснює власний вибір	визначає мету читання (для задоволення, розваги, пошуку потрібної інформації) та обирає відповідні тексти
Перетворює інформацію	на основі тексту малює/добирає ілюстрації, фіксує інформацію графічно	на основі тексту створює план, таблицю, модель
Читає творчо	експериментує з текстом (змінює кінцівку, місце подій, імпровізує з репліками під час інсценізації тощо)	експериментує з текстом (змінює сюжет, переказує текст з іншої позиції, додає персонажів, імпровізує під час інсценізації)
<i>Висловлювання думок, почуттів та ставлення, взаємодія з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримання норм літературної мови</i>		
Створює письмові висловлювання	пише рукописними буквами, злито, розбірливо; створює невеликі та нескладні за змістом висловлювання, записує їх; правильно записує слова, які пишуться так, як вимовляються; створює прості медіатексти за допомогою інших осіб	пише рукописними буквами розбірливо в темпі, який дає змогу записати власну думку та інформацію з різних джерел; створює висловлювання, записує їх, урахувавши мету та адресата і дотримуючися норм літературної мови, користується орфографічним словником; створює тексти різних типів і жанрів (казка, розповідь, опис, міркування); створює прості медіатексти, використовує різні форми їх презентації

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Взаємодіє в режимі реального часу	обмінюється короткими письмовими повідомленнями	створює короткі дописи для захищених ресурсів, зокрема веб-сайту закладу загальної середньої освіти
Редагує письмові тексти	перевіряє написане, виявляє і виправляє недоліки письма самостійно чи за допомогою вчителя; обговорює створений текст і вдосконалює його за допомогою інших осіб	знаходить і виправляє орфографічні помилки, зокрема із застосуванням знань про будову слова; аналізує та вдосконалює створений текст відповідно до мети спілкування, перевіряє грамотність написаного
<i>Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними явищами, їх аналіз</i>		
Досліджує мовні явища	спостерігає за мовними одиницями та явищами, відкриває деякі закономірності співвідношення звуків і букв, значення слів, їх граматичної форми та ролі в реченні; спостерігає за власним мовленням та мовленням інших осіб, удосконалює власне мовлення за допомогою інших осіб	аналізує значення слів з урахуванням контексту, будови слова, перевіряє власне розуміння значення слова за словниками; використовує у власному мовленні слова з переносним значенням, синоніми та антоніми, фразеологізми для досягнення мети спілкування; правильно вживає граматичні форми частин мови; правильно записує різні види речень за метою висловлювання
Використовує знання з мови у мовленнєвій творчості	експериментує звуками, словами, фразами в мовних іграх; аналізує за допомогою вчителя мовлення літературних персонажів	створює прості мовні ігри, кросворди, ребуси, експериментуючи звуками, словами, фразами; виокремлює характерні риси свого мовлення (улюблені слова, фрази); спостерігає за їх впливом на співрозмовників; коригує своє мовлення
Іншомовна освіта		
<i>Сприйняття інформації, висловленої іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критичне оцінювання інформації</i>		
Сприймає усну інформацію	розуміє короткі, прості запитання, твердження, прохання/вказівки та реагує на них вербально та/або невербально	визначає в усному повідомленні інформацію за різними завданнями на знайомі повсякденні теми
Критично оцінює усну інформацію	розпізнає знайомі слова і фрази під час сприйняття усної інформації	розуміє зміст усного висловлювання у знайомому повсякденному контексті
<i>Розуміння прочитаних іншомовних текстів різних видів для здобуття інформації або для задоволення, використання прочитаної інформації та її критичне оцінювання</i>		
Сприймає текст	розпізнає знайомі слова з опорою на наочність	розпізнає знайомі імена/назви, слова та елементарні фрази в коротких, простих текстах

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Аналізує прочитану інформацію		визначає в тексті інформацію за різними завданнями на знайомі повсякденні теми
<i>Надання інформації, висловлювання думок, почуттів та ставлення, взаємодія з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу, використовуючи іноземну мову</i>		
Здійснює взаємодію усну	запитує та повідомляє інформацію про себе та повсякденні справи, вживаючи короткі сталі вирази та використовуючи у разі потреби жести	спілкується на добре знайомі теми, реагує на прості твердження щодо задоволення нагальних потреб та висловлює ці потреби
Усно висловлює власні думки, почуття, ставлення та позиції	описує себе та свій стан короткими фразами	розповідає про людей, навколишній світ та побут простими, окремими фразами та висловлює своє ставлення
Здійснює взаємодію письмову	надає найпростішу інформацію про себе у письмовій формі (записка, анкета)	запитує та надає особисту інформацію у письмовій формі, використовуючи прості слова, короткі речення та сталі вирази
Висловлює свої думки, почуття, ставлення та позиції письмово	пише короткими фразами про себе	надає у письмовій формі інформацію про себе, навколишній світ, побут, використовуючи прості слова та вирази
Здійснює взаємодію в режимі реального часу	пише короткі фрази в режимі реального часу у разі потреби з використанням словника	створює в режимі реального часу прості повідомлення за допомогою кількох коротких речень
II. Математична освітня галузь		
Дослідження ситуації і виокремлення проблем, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів		
Розпізнає серед ситуацій з повсякденного життя ті, що розв'язуються математичними методами	розпізнає серед ситуацій із свого життя ті, що потребують перелічування об'єктів, вимірювання величин, обчислення	розпізнає серед життєвих ситуацій ті, що стосуються кількісних відношень/форм об'єктів навколишнього світу
Досліджує, аналізує, оцінює дані та зв'язки між ними для розв'язання проблеми математичного змісту	аналізує проблемні ситуації свого життя; визначає групу пов'язаних між собою величин для розв'язання повсякденних проблем математичного змісту	аналізує проблемні ситуації, що виникають у житті; описує проблемні життєві ситуації за допомогою групи величин, які пов'язані між собою
Прогнозує результат розв'язання проблемної ситуації	прогнозує результат виконання арифметичних дій	прогнозує результат розв'язання проблемної ситуації з урахуванням власного досвіду
Моделювання процесів і ситуацій, розроблення стратегій (планів) дій для розв'язання різноманітних задач		

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Сприймає і перетворює інформацію (почуту, побачену, прочитану), будує допоміжну модель проблемної ситуації	перетворює інформацію (почуту, побачену, прочитану) у схему, таблицю, схематичний рисунок	перетворює інформацію (почуту, побачену, прочитану) різними способами у схему, таблицю, схематичний рисунок
Розробляє стратегії розв'язання проблемних ситуацій	обирає послідовність дій для розв'язання проблемної ситуації	обирає спосіб (способи) розв'язання проблемної ситуації
Моделює процес розв'язання проблемної ситуації і реалізує його	обирає числові дані, необхідні і достатні для відповіді на конкретне запитання; визначає дію (дії) для розв'язання проблемної ситуації, виконує її (їх)	обирає дані, необхідні і достатні для розв'язання проблемної ситуації; обґрунтовує вибір дій для розв'язання проблемної ситуації; розв'язує проблемну ситуацію різними способами
Критичне оцінювання даних, процесу та результату розв'язання навчальних і практичних задач		
Оцінює дані проблемної ситуації, необхідні і достатні для її розв'язання	визначає достатність даних для розв'язання проблемної ситуації	використовує відомі засоби добору необхідних даних для розв'язання проблемної ситуації
Оцінює різні шляхи розв'язання проблемної ситуації, обирає раціональний шлях її розв'язання	визначає шляхи розв'язання проблемної ситуації	досліджує різні шляхи розв'язання проблемної ситуації, обирає раціональний шлях її розв'язання
Перевіряє відповідність одержаного результату прогнозованому	зіставляє одержаний результат з прогнозованим	зіставляє одержаний результат з прогнозованим
Оцінює правильність розв'язання проблемної ситуації; виявляє та виправляє помилки	перевіряє правильність результату арифметичної дії; виявляє та виправляє помилки	перевіряє правильність розв'язання проблемної ситуації різними способами; виявляє та виправляє помилки
Застосування досвіду математичної діяльності для пізнання навколишнього світу		
Аналізує об'єкти навколишнього світу та ситуації, що виникають у житті	визначає істотні, спільні і відмінні ознаки об'єктів навколишнього світу; порівнює, об'єднує у групу і розподіляє на групи за спільною ознакою	визначає істотні, спільні і відмінні ознаки математичних об'єктів; порівнює, узагальнює і класифікує об'єкти за суттєвою ознакою
Встановлює кількість об'єктів, читає і записує числа, порівнює та упорядковує їх	лічить об'єкти, позначає числом результат лічби; порівнює числа в межах ста та упорядковує їх	встановлює кількість об'єктів; позначає результат лічби числом; порівнює числа в межах мільйона та упорядковує їх

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Володіє обчислювальними навичками, застосовує їх у навчальних та практичних ситуаціях	обчислює усно зручним для себе способом у навчальних і практичних ситуаціях	обчислює усно і письмово у різних життєвих ситуаціях
Визначає просторові відношення	орієнтується на площині і в просторі; описує або зображає схематично розміщення, напрямки і рух об'єктів	орієнтується на площині і в просторі, рухається за визначеним маршрутом; планує маршрути пересування
Розпізнає геометричні фігури за їх істотними ознаками	розпізнає знайомі геометричні площинні та об'ємні фігури серед об'єктів навколишнього світу, на малюнках	розпізнає знайомі геометричні фігури у фігурах складної форми
Будує, конструює об'єкти	конструює площинні та об'ємні фігури з підручного матеріалу, створює макети реальних та уявних об'єктів	створює з геометричних фігур різні конструкції; будує площинні фігури за заданими розмірами
Вимірює величини	вимірює величини за допомогою підручних засобів і вимірювальних приладів	визначає спільну властивість об'єктів навколишнього світу та інтерпретує її як величину для вимірювання та порівняння
Використовує алгебраїчні поняття і залежності для розв'язування проблемної ситуації; досліджує задачі	встановлює залежність між компонентами і результатом арифметичної дії	використовує залежність між компонентами і результатом арифметичної дії для розв'язання проблемної ситуації; використовує буквену символіку для запису математичних тверджень
III. Природничча освітня галузь		
Відкриття світу природи, набуття досвіду її дослідження, пошук відповідей на запитання, спостереження за навколишнім світом, експериментування та створення навчальних моделей, вияв допитливості та отримання радості від пізнання природи		
Виявляє і формулює дослідницькі проблеми	обирає у найближчому оточенні те, що цікаво дослідити	обирає в навколишньому світі або із запропонованих запитань такі проблеми, що можна розв'язати дослідницьким способом
Визначає мету дослідження і висуває гіпотезу	обирає та пояснює дії для дослідження об'єктів природи; визначає можливі результати спостережень/досліджень	визначає мету спостережень/досліджень; прогнозує можливі результати спостережень/досліджень
Планує дослідження	пропонує/обирає послідовність кроків під час спостереження/експерименту	визначає послідовність кроків під час спостереження/експерименту; обирає необхідні умови дослідження

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Спостерігає, експериментує, моделює	досліджує обрані природні явища та об'єкти, використовуючи надані прилади, моделі	проводить спостереження за обраними або запропонованими природними явищами та об'єктами, проводить дослідження, створює навчальні моделі
Аналізує та обґрунтовує результати досліджень, формулює висновки	описує, що нового дізнався, спостерігаючи та експериментуючи	встановлює зв'язки між об'єктами і явищами природи; робить висновки із спостережень та досліджень разом з учителем або самостійно
Проводить самоаналіз дослідницької діяльності	описує та пояснює те, про що дізнався; радіючи пізнанню нового, розуміє, що помилки є невід'ємною частиною пізнання	визначає фактори успіху, аналізує помилки, які виникають під час дослідження, змінює умови чи послідовність дій під час дослідження
Опрацювання та систематизація інформації природничого змісту, отриманої з доступних джерел, та представлення її у різних формах		
Знаходить інформацію та систематизує її	знаходить інформацію про природу	знаходить, систематизує (згідно з планом) інформацію про навколишній світ; використовує технічні прилади і пристрої для пошуку інформації
Перетворює інформацію з однієї форми в іншу	зображує інформацію про навколишній світ у вигляді малюнка, таблиці	представляє інформацію у вигляді малюнка, схеми, графіка, тексту, презентації тощо
Усвідомлення розмаїття природи, взаємозв'язків її об'єктів та явищ, пояснення ролі природничих наук і техніки в житті людини, відповідальна поведінка у природі		
Виявляє взаємозв'язки у природі та враховує їх у своїй діяльності	виявляє та описує очевидні зв'язки у природі; пояснює необхідність їх урахування у життєдіяльності людини	діє у навколишньому світі з урахуванням взаємозв'язків між об'єктами живої і неживої природи
Діє у навколишньому світі, розуміючи наслідки власної поведінки	дбає про чистоту навколишнього світу, доглядає за рослинами і тваринами	встановлює зв'язки між діяльністю людини і станом навколишнього світу; складає правила поведінки в навколишньому світі і дотримується їх
Використовує наукові надбання для розв'язання проблем	наводить приклади використання винаходів людства в побуті	пояснює значущість винаходів у повсякденному житті, збереженні навколишнього світу
Відповідально та ощадливо використовує природні ресурси	пояснює необхідність збереження природних ресурсів і намагається це робити	визначає приблизні витрати природних ресурсів, що використовуються в родині, шляхи їх зменшення
Критичне оцінювання фактів, поєднання нового досвіду з набутим раніше і творче його використання для розв'язання проблем природничого характеру		

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Визначає проблему через співвіднесення нових фактів із попереднім досвідом	розрізняє проблеми в навколишньому світі, пов'язані з діяльністю людини	пояснює важливість того, що вивчає, для власного життя, розрізняє в ньому головне і другорядне
Критично оцінює проблему	розуміє проблему в навколишньому світі; розмірковує, що відомо про цю проблему, як її розв'язати	визначає відоме і невідоме у проблемі, висловлює докази правильності суджень
Групує і класифікує об'єкти навколишнього світу	знаходить спільні і відмінні ознаки об'єктів; групує об'єкти навколишнього світу за однією або кількома ознаками	класифікує об'єкти навколишнього світу за кількома ознаками та властивостями
Генерує нові ідеї для розв'язання проблеми	пропонує різні способи використання об'єктів навколишнього світу	пропонує власний спосіб розв'язання обраної або запропонованої проблеми

IV. Технологічна освітня галузь

Втілення творчого задуму в готовий виріб

Планує власну діяльність з виготовлення виробу	за допомогою дорослих або самостійно планує власну діяльність з виготовлення виробу, прогнозує кінцевий результат	обирає об'єкт праці та прогнозує кінцевий результат власної діяльності; самостійно планує послідовність технологічних операцій під час виготовлення виробу
Читає і розробляє графічні зображення	читає та аналізує графічні зображення за допомогою дорослих та використовує їх у процесі роботи	читає та аналізує графічні зображення; виконує прості геометричні зображення та керується ними у процесі роботи
Добирає матеріали і технології для виготовлення виробу	за допомогою дорослих або самостійно добирає конструкційні матеріали та технології для виготовлення виробу	самостійно добирає матеріали та технології для виготовлення виробу
Моделює, конструює та виготовляє виріб	моделює, конструює та виготовляє виріб з готових елементів за допомогою дорослих; виготовляє та оздоблює виріб за допомогою дорослих	моделює, конструює та виготовляє виріб з готових елементів; виготовляє та оздоблює виріб відомими технологіями
Оцінює та представляє результати власної або колективної діяльності	оцінює та представляє результати власної або колективної діяльності за допомогою дорослих	представляє одержаний результат власної або колективної діяльності та намагається оцінити його

Турбота про власний побут, задоволення власних потреб та потреб тих, хто оточує

Застосовує технологічні операції традиційних та сучасних ремесел	виконує прості технологічні операції традиційних та сучасних ремесел за допомогою дорослих або самостійно	самостійно виконує прості технологічні операції традиційних та сучасних ремесел
--	---	---

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Створює виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел	спостерігає за процесом виготовлення виробу народними майстрами; створює виріб за допомогою дорослих або самостійно згідно із зразком чи власним задумом, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел	самостійно створює виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел
Ефективне використання природних матеріалів, турбота про навколишній світ		
Розраховує витрати	за допомогою дорослих розраховує орієнтовні витрати та кількість матеріалів для виготовлення виробу	за допомогою дорослих або самостійно розраховує орієнтовні витрати та кількість матеріалів для виготовлення виробу
Ощадно використовує матеріали	під час виготовлення виробів намагається ощадно використовувати матеріали; за допомогою дорослих готує залишки до вторинної обробки	ощадно використовує матеріали; сортує відходи, дотримуючися відповідних правил
Практичне і творче застосування традиційних та сучасних ремесел		
Організовує власну життєдіяльність	за допомогою дорослих планує дії та виконує їх у власному побуті	планує та виконує дії у власному побуті
Розв'язує практичні завдання у побуті	виконує практичні завдання в побуті; організовує робоче місце за допомогою дорослих	безпечно використовує найпростіші прилади у побуті; самостійно організовує робоче місце відповідно до визначених потреб та завдань
Дотримується безпеки під час виготовлення виробу	дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань	
V. Інформатична освітня галузь		
Пошук, подання, перетворення, аналіз, узагальнення та систематизація даних, критичне оцінювання інформації для розв'язання життєвих проблем		
Досліджує інформаційний навколишній світ	пояснює сприйняття інформації різними органами чуття на основі власних спостережень	пояснює основні інформаційні процеси у близькому для себе середовищі (дім, школа, вулиця) на основі власних спостережень
Знаходить, подає, перетворює, аналізує та зберігає дані різних типів	розрізняє та фіксує дані, аналізує та впорядковує прості послідовності	знаходить інформацію, зберігає дані на цифрових носіях, перетворює інформацію з однієї форми в іншу за допомогою поданих шаблонів, порівнює різні способи представлення інформації, аналізує та впорядковує послідовності

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Добирає об'єкти для створення моделей	визначає об'єкти, їх властивості та значення властивостей за підтримки вчителя; розрізняє моделі та їх відповідники у реальному світі, створює прості моделі	класифікує об'єкти за їх властивостями, зіставляє ознаки моделей реального і цифрового світу, аналізує вплив подій на властивості, досліджує об'єкти за допомогою створених моделей
Критично оцінює інформацію з різних джерел	розрізняє правдиві та неправдиві твердження, здобуті з різних джерел	висловлює припущення про достовірність інформації, отриманої з цифрових джерел, розрізняє факти і судження
Створення інформаційних продуктів та програм для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці, за допомогою цифрових пристроїв та без них		
Розробляє та реалізує алгоритми	створює план дій, наводить приклади повторення та виконання дій за визначеним завданням у повсякденній діяльності	розробляє алгоритми (зокрема, для власної чи групової діяльності) з послідовних дій, умов, повторень
Створює та налагоджує програмні проекти	складає простий план із точних та однозначних вказівок до дій виконавців, виявляє в ньому помилки, оцінює відповідність очікуваному результату	створює згідно з планом або алгоритмом прості програми та налагоджує їх; прогнозує та формулює очікуваний результат створеної програми
Розробляє модульні проекти	складає ціле із запропонованих частин, пояснює, як заміна окремих частин приводить до іншого цілого	розкладає задачі на прості, які виконуються згідно з окремими інструкціями чи послідовністю інструкцій і навпаки (компонуює)
Опрацьовує та створює інформаційні продукти з використанням даних різних типів	використовує готові та створює прості інформаційні продукти (текст, зображення, звуки) для отримання, передачі інформації або представлення власних ідей, результатів діяльності	створює інформаційні продукти, поєднуючи текст, зображення, звук тощо для представлення ідей та/або результатів діяльності
Співпрацює в команді для створення інформаційного продукту	самостійно та відповідально виконує визначені завдання; працює в команді з іншими особами для досягнення спільної мети	керує своїми діями та пояснює власний внесок у спільний результат роботи команди, коментує успішні та невдалі кроки у процесі роботи
Усвідомлене використання інформаційних і комунікаційних технологій та цифрових пристроїв для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та/або споживач, самостійне опанування нових		
Використовує широкий спектр цифрових пристроїв	використовує цифрові пристрої вдома, в школі, на вулиці та пояснює їх призначення	обирає цифрове середовище, пристрої, засоби для розв'язання життєвої задачі/проблеми, пояснює свій вибір

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Організовує власне інформаційне середовище	організовує власне робоче місце за допомогою дорослих; розпізнає та описує прості проблеми та збої, які виникають у роботі доступних цифрових пристроїв, звертається за допомогою та підтримкою	налаштовує для власних потреб відповідне програмне середовище; визначає за допомогою правильної термінології збої у роботі доступних цифрових пристроїв, усуває прості несправності
Спілкується, навчається та співпрацює в мережевих спільнотах	використовує цифрові пристрої, технології для доступу до інформації та спілкування	співпрацює та спілкується в захищених мережевих спільнотах для обміну думками, виконання спільних завдань, пошуку інформації та навчання
Усвідомлення наслідків використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього світу та сталого розвитку, дотримання етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії		
Відповідально використовує інформаційні технології у повсякденному житті, захищає себе та свій інформаційний простір	дотримується правил безпечної роботи; захищає свій інформаційний простір; розповідає про проблеми дорослим	відповідально використовує технології для власної безпеки, регулює власний час роботи з цифровими пристроями, обговорює різні наслідки використання інформаційних технологій у школі, на вулиці, вдома тощо
Дотримується норм соціальної, міжкультурної та міжособистісної взаємодії	зважає на технічні можливості цифрових пристроїв для спілкування, зокрема з людьми з особливими потребами, поважає приватність повідомлень, толерантно ставиться до відмінностей культур, традицій і різних думок	добирає належні засоби для спілкування з іншими особами, зокрема з людьми з особливими потребами безпосередньо та через Інтернет, усвідомлює відповідальність за свою діяльність в Інтернеті; рекомендує цікаві та безпечні сайти своїм друзям
Дотримується норм правової взаємодії	зазначає авторство власних робіт; виявляє повагу до авторства інших осіб	відвідує тільки корисні і безпечні сайти; дотримується правил використання власних і чужих творів
VI. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь		
Турбота про особисте здоров'я і безпеку, реагування на діяльність, яка становить загрозу для життя, здоров'я, добробуту власного і тих, хто оточує		
Діє відповідально	демонструє поведінку, яка запобігає або зменшує ризики для життя і здоров'я	демонструє різноманітні практики поведінки, які запобігають або зменшують ризики для життя і здоров'я
Відстоює власні та інтереси інших осіб	протидіє проявам тиску, неповаги та приниження щодо себе та інших осіб, звертаючися за допомогою до дорослих	протидіє проявам тиску, неповаги та приниження щодо себе та інших осіб, самотійно або за допомогою дорослих залежно від ризику

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Надає допомогу	розрізняє, до кого і як звернутися за допомогою; описує приклади такої діяльності	визначає потребу у допомозі собі та іншим особам, оцінює можливості її надання
Поводиться етично	розпізнає здорову етичну поведінку (сумлінність, справедливість, чесність, відповідальність, відвагу, відданість) та наслідує її	поводиться етично, демонструючи сумлінність, справедливість, чесність, відповідальність тощо
Визначення альтернатив, прогнозування наслідків, ухвалення рішень з користю для здоров'я, добробуту, власної безпеки та безпеки інших осіб		
Розпізнає небезпечні ситуації	розпізнає та описує небезпеку вдома, у школі та навколишньому світі	пояснює, що робити в небезпечних ситуаціях вдома, у школі та навколишньому світі
Прогнозує наслідки	пояснює, що кожна дія (рішення) має наслідки	прогнозує можливі наслідки своїх дій (рішень) для себе та інших осіб
Ухвалює рішення	вирішує, як діяти у повсякденних ситуаціях без загрози для життя і здоров'я	вирішує, як діяти у повсякденних ситуаціях з користю для здоров'я, безпеки та добробуту
Поводиться безпечно	пояснює, від чого залежить безпека вдома, у школі та навколишньому світі	поводиться безпечно з огляду на себе та інших осіб вдома, у школі, на вулиці, у громадських місцях
Аргументований вибір на користь здорового способу життя, аналіз і оцінка наслідків та ризиків		
Обмірковує альтернативи власних дій та рішень	визначає здорові та шкідливі звички	обмірковує альтернативні рішення щодо відповідності здоровим чи шкідливим звичкам
Приймає зміни власного організму	відзначає зміни власного організму і приймає їх	спостерігає за змінами у своєму тілі залежно від фізичного стану, настрою, виду діяльності, способу життя; пояснює та приймає їх
Аналізує вплив поведінки на здоров'я	визначає позитивний і негативний вплив на вибір здорової та безпечної поведінки	аналізує позитивний і негативний вплив на вибір здорової та безпечної поведінки
Здійснює вибір та отримує задоволення	розпізнає, що приносить задоволення та користь	обирає діяльність, яка приносить задоволення та користь
Підприємливість та етична поведінка для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту		
Вчиться вчитися без шкоди для здоров'я	упорядковує власне навчання відповідно до своїх потреб та рекомендованих умов	планує та організовує власне навчання, чергуючи його з відпочинком

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Знаходить і перевіряє інформацію	розпізнає знаки, символи і попередження щодо ймовірної небезпеки	намагається критично оцінювати інформацію щодо товарів і послуг
Діє ефективно і самостійно	пояснює потреби свої та інших осіб; визначає, від кого та від чого залежить задоволення потреб	розрізняє необхідні та надмірні потреби свої та інших осіб; визначає короткострокові цілі та планує конкретні дії щодо задоволення власних потреб
Спілкується конструктивно	уважно слухає, запитує про потреби інших осіб та висловлюється так, щоб не образити інших осіб	сприймає критичну інформацію щодо себе та етично реагує на неї
Виявляє культуру споживання	визнає важливість помірності у споживанні послуг та продукції	намагається ощадно використовувати ресурси
Планує майбутнє	пояснює важливість навчання у школі для свого життя та добробуту; планує свій день (навчальний та вихідний)	уявляє свою мету і розповідає про те, як її досягти; пояснює, як від ставлення до навчання залежить власний успіх і добробут
Співпрацює для досягнення результату діяльності	виконує різні ролі в групі, пояснює у чому цінність спільної роботи	погоджується на ту роль, що здатний виконати найкраще; разом з іншими особами визначає мету спільної роботи, намагається досягти її
VII. Громадянська та історична освітня галузь		
Встановлення зв'язків між подіями, діяльністю людей та її результатами у часі, пояснення значення пам'ятних для себе та інших громадян України дат (подій)		
Орієнтується в історичному часі	встановлює послідовність подій (раніше/пізніше, до/після, давно/недавно); пояснює, як і чому люди визначають час	визначає послідовність подій; співвідносить одиниці вимірювання часу
Розкриває тривалість і варіативність подій в часі	описує послідовність етапів розвитку людини; намагається пояснити, як події пов'язані між собою	встановлює кількість поколінь у своїй родині, розкриває зв'язки між теперішнім та попередніми поколіннями
Виявляє і прогнозує суспільні (історичні) зміни	розрізняє минуле і майбутнє (було — є — буде)	наводить приклади культурно-історичної спадщини України; виокремлює важливі для громадян України події, пояснює, як вони впливають на життя
Орієнтація у знайомому соціальному середовищі, долучення до його розвитку, пояснення впливу природи та діяльності людей на нього		
Орієнтується у соціальному середовищі	орієнтується у близькому до місця проживання та освоєному людьми середовищі	розпізнає відомі об'єкти соціального середовища, планує прогулянку/подорож/екскурсію до об'єктів культурної спадщини рідного краю, України

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Виявляє взаємозв'язок природного і соціального середовищ	показує, як природа дає людям засоби до існування; описує зміни, які спостерігає у знайомому просторі, пов'язані з людською діяльністю	пояснює цінність природи для життя та роль діяльності людини в освоєнні навколишнього світу
Формує разом з іншими особами громадський простір	досліджує об'єкти загального користування у своїй місцевості; дотримується правил поведінки під час гри, прогулянки і відпочинку	розрізняє об'єкти загального користування і власні об'єкти; протидіє (залучаючи дорослих) порушенням правил поведінки в публічних місцях
Робота з різними джерелами соціальної та історичної інформації, аналіз змісту джерел, їх критична оцінка		
Добирає джерела історичної та суспільно значущої інформації	пояснює, де може знайти потрібну інформацію; виявляє основний зміст джерела інформації; розпитує старших людей про минуле	знаходить потрібну інформацію про минуле і сучасне; добирає джерело інформації відповідно до потреб і заінтересованості
Аналізує соціальну (історичну) інформацію	запитує про те, що зацікавило; знаходить відповіді на запитання; виокремлює в джерелі інформацію про відому особу/подію	виокремлює в тексті окремі події, персонажі, поняття; формулює зрозумілі запитання про людей, минулі чи теперішні події
Оцінює достовірність соціальної (історичної) інформації	розрізняє казкові події та події минулого; висловлює припущення про правдивість інформації	виокремлює факти, які викликають сумніви; знаходить інформацію, яка спростовує або підтверджує сумніви; пояснює можливі наслідки поширення неправдивої інформації
Узагальнення інформації з різних джерел, розповідь про минуле і сучасне		
Систематизує та узагальнює соціальну (історичну) інформацію	виокремлює незрозумілі слова і за допомогою дорослих встановлює їх зміст; придумує назву твору, що відображає його зміст	збирає інформацію на тему, яка цікавить; визначає важливі і менш важливі відомості та обґрунтовує це; порівнює події, вчинки осіб
Розповідає про минуле і сучасне	розповідає про себе, свою родину та інших осіб	виражає різними способами уявлення про відомі історичні події, пам'ятки культури, видатних людей
Представлення аргументованих суджень про відомі факти історії та історичних осіб, а також про події суспільного життя		
Формулює та представляє судження, добираючи аргументи	висловлює свої вподобання; виокремлює фрази та/або дії, які вразили; обмірковує вплив своїх слів та/або дій на думку інших осіб	формулює власну думку щодо вчинку, події, пам'ятки культури; добирає прості докази; дотримується послідовності викладення думок
Усвідомлення почуття власної гідності, діяльність з урахуванням власних прав і свобод, повага до прав і гідності інших осіб, протидія дискримінації та нерівному ставленню до особистості		

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Формує себе як особистість, утверджує власну гідність	описує себе, свій характер, захоплення, якими вирізняється від інших осіб	визначає свої риси характеру, моральні якості; розповідає про свої мрії та пояснює шляхи їх здійснення
Захищає права людини	пояснює свої обов'язки в сім'ї, школі; дотримується правил поведінки, що засвідчують повагу до інших осіб; звертається за допомогою до старших у разі, коли його або інших осіб ображають	виявляє та засуджує негідну поведінку; розпізнає випадки порушення прав дитини; пояснює, до кого можна звернутися, коли ображають та/або принижують його чи інших осіб, відповідно діє в таких ситуаціях
Протидіє і запобігає проявам дискримінації та нерівності	розпізнає вчинки і слова, які можуть підтримати або образити; поважає різноманітність, справедливо ставиться до інших осіб	спілкується з урахуванням особливостей інших людей; пояснює, чому потрібно діяти справедливо
Усвідомлення себе громадянином України, аналіз культурно-історичних основ власної ідентичності, визнання цінності культурного розмаїття		
Усвідомлює себе частиною спільноти	збирає інформацію та розповідає про свою родину, однокласників, Україну; пояснює, що означає бути членом родини, громади, класу; долучається до родинних і національних традицій, пояснює їх значення для себе	досліджує своє походження, родовід, визначає свою роль у школі, громаді, державі; досліджує, які традиції і свята шанують у родині, родинних друзів та однокласників, ставиться з повагою до цих традицій і свят
Співпрацює з іншими особами	пояснює важливість співпраці у групі; разом з іншими особами визначає послідовність виконання завдань; виконує різні ролі в групі	визначає мету спільної роботи; планує послідовність дій групи для виконання завдання; погоджується на роль, яку здатний виконати найкраще
Дотримання принципів демократичного громадянства, активна участь у житті шкільної спільноти, місцевої громади і держави		
Робить відповідальний вибір	домовляється з однокласниками про добродійні правила взаємодії, дотримується досягнутих домовленостей, пояснює, чому це важливо	визначає разом з однокласниками та використовує правила та процедури вирішення питань, які стосуються життя класу; пояснює, як власний вибір та дії можуть вплинути на інших осіб
Бере участь у розв'язанні проблем спільнот	розповідає про свої успіхи, успіхи класу, своєї родини; розповідає про свої проблеми, обирає варіанти їх розв'язання; долучається до корисних справ у родині, класі, школі	розповідає про свої досягнення, досягнення класу, своєї родини, школи, громади; аналізує проблеми класу, школи, громади та пропонує варіанти їх розв'язання; пояснює фактори, які допомогли досягти успіху або призвели до виникнення проблеми; долучається до справ, корисних для класу, школи, громади

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Осмилює громадсько-політичне життя	розповідає про Україну як про свою Батьківщину, розпізнає державні символи України, шанобливо ставиться до них	пояснює, що означає бути громадянином України та як Україна пов'язана з Європою
VIII. Мистецька освітня галузь		
Художньо-образне, асоціативне мислення у процесі художньо-творчої діяльності через образотворче, музичне та інші види мистецтва		
Творить різними засобами і способами	творить відомими художніми засобами і способами	добирає засоби і способи для творення художнього образу
Імпровізує	експериментує, використовуючи відомі техніки художньо-творчої діяльності, звуками, ритмами, рухами, лініями, кольорами, формами, матеріалами тощо для створення художніх образів	експериментує, використовуючи відомі техніки художньо-творчої діяльності, звуками, ритмами, рухами, лініями, кольорами, формами, матеріалами тощо, поєднуючи елементи для втілення ідеї в художньому образі
Естетично перетворює навколишній світ	спостерігає за навколишнім світом, фіксує за допомогою вчителя цікаві явища як ідеї для творчості; допомагає прикрасити місце, де навчається, живе	спостерігає за навколишнім світом, фіксує в різний спосіб цікаві явища; використовує їх у творчій діяльності; пропонує ідеї оздоблення місця, де навчається, живе; реалізує їх самостійно або за допомогою інших осіб
Пізнання мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва		
Аналізує, інтерпретує, оцінює мистецтво	сприймає твори різних видів мистецтва і проявляє емоційно-ціннісне ставлення до них у різний спосіб (словами, рухами, мімікою, лініями, кольорами тощо)	сприймає твори різних видів мистецтва і проявляє емоційно-ціннісне ставлення до них у різний спосіб; зосереджує увагу на деталях; пояснює, що подобається у творі, а що ні, визначає відомі засоби художньої виразності
Пізнає мову мистецтва	розрізняє види мистецтва (музичне, образотворче, театральне, хореографічне тощо) і розпізнає притаманні їм засоби виразності	вирізняє елементи художньої мови, характерні для різних видів мистецтва (музичне, образотворче, театральне, хореографічне тощо)
Пізнання себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво		
Оцінює власну творчість	оцінює власну творчість за визначеними орієнтирами; пояснює, наскільки вдалося втілити свій задум	оцінює власну творчість за визначеними орієнтирами; визначає за допомогою вчителя необхідні для самовдосконалення дії; відстоює своє право на самовираження

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Представляє власні досягнення	презентує створені художні образи у зрозумілий спосіб, пояснюючи створене	презентує створені художні образи, пояснює свій задум, відстоює думку
Взаємодіє з іншими особами через мистецтво	бере участь у колективній творчій діяльності, дотримується правил творчої співпраці; ділиться з іншими особами враженнями від сприйняття мистецтва та творчої діяльності	бере участь у колективних творчих проєктах, виконує різні дії/ролі у творчому процесі; обговорює з іншими особами враження від сприйняття мистецтва та творчої діяльності, поважаючи вибір інших осіб
Регулює власний емоційний стан засобами мистецтва	визначає серед творів і видів художньо-творчої діяльності ті, що подобаються; ділиться емоціями від сприйняття мистецьких творів; творить для власного задоволення	розпізнає власні емоції від сприйняття мистецьких творів, обирає твори і види художньо-творчої діяльності відповідно до свого настрою; пояснює, від чого одержує насолоду у власній творчості
ІХ. Фізкультурна освітня галузь		
Заняття руховою активністю, фізичною культурою та спортом; демонстрація рухових умінь та навичок, використання їх у різних життєвих ситуаціях		
Виконує життєво необхідні рухові дії	виконує вправи на пересування (ходьба, біг, стрибки, лазіння, плавання, ковзання), виконує вправи з предметами та без них (за наявності відповідних умов)	виконує вправи на пересування (ходьба, біг, стрибки, лазіння, плавання, ковзання) з предметами та без них, оцінює власне виконання рухових дій та виконання вправ іншими особами (за наявності відповідних умов)
Моделює рухову діяльність	розпізнає, добирає та виконує фізичні вправи для ранкової гімнастики; розрізняє, добирає та виконує фізичні вправи з різних видів спорту для розвитку фізичних якостей	розпізнає, добирає та виконує фізичні вправи для ранкової гімнастики, фізкультурної хвилинки та паузи; добирає відповідний інвентар для кожного виду спорту, розрізняє та виконує вправи з різних видів спорту для розвитку фізичних якостей
Виконує фізичні вправи під час ігрової діяльності та змагань	виконує рухові дії під час рухливих ігор під керівництвом вчителя	виконує рухові дії у рухливих іграх під час занять у школі та дозвілля
Вибір фізичних вправ для підвищення рівня фізичної підготовленості		
Контролює свій фізичний стан	контролює своє самопочуття за підтримки дорослих у закладі загальної середньої освіти і поза його межами	володіє елементами самоконтролю у процесі виконання фізичних вправ
Аналізує та оцінює вплив фізичного навантаження на стан здоров'я	пояснює значення фізичних вправ для здоров'я людини	аналізує вплив позитивних та негативних факторів на стан здоров'я людини; оцінює своє самопочуття за частотою серцевих скорочень та частотою дихання

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1—2 класи	3—4 класи
Добирає фізичні вправи для розвитку фізичних якостей та зміцнення здоров'я	обирає за допомогою вчителя та виконує вправи/ігри і елементи різних видів спорту для розвитку фізичних якостей	регулює інтенсивність навантаження (швидкість, тривалість, послідовність виконання фізичних вправ) відповідно до визначених завдань
Дотримання правил безпечної і чесноєї гри, вміння боротися, вигравати і програвати; усвідомлення значення фізичних вправ для здоров'я, задоволення, гартування характеру, самовираження та соціальна взаємодія		
Виконує різні соціальні ролі	виконує різні ролі під час рухливих ігор, забав, обрядів та інших форм рухової діяльності	ефективно взаємодіє з однолітками для досягнення спільних командних цілей під час рухової діяльності
Дотримується безпечної поведінки	дотримується правил безпеки особисто та під час спільної з друзями рухової діяльності	дотримується правил безпеки під час рухової діяльності в закладі загальної середньої освіти та поза його межами, пояснює значення цих правил та їх наслідки
Дотримується етичних норм у руховій діяльності	дотримується правил чесноєї гри під час рухової діяльності; не засмучується через поразку	дотримується правил чесноєї гри під час рухової діяльності; прагне вигравати, не засмучується через поразку і сприймає її гідно

Очікувані результати навчання здобувачів освіти на рівні базової середньої освіти

Очікувані результати навчання учнів 5-9 класів визначено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна;
- математична;
- природнича;
- технологічна;
- інформатична;
- соціальна і здоров'язбережувальна;
- громадянська та історична;
- мистецька;
- фізична культура.

Очікувані результати учнів 5-6-их класів НУШ

Галузь навчання	Очікувані результати навчання. Учень/учениця:
Мовно-літературна освітня галузь (українська мова, українська література, зарубіжна література)	<p>взаємодіє з іншими особами в усній формі, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;</p> <p>сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, зокрема інформаційних та художніх текстах класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжної), медіатекстах, та використовує інформацію для збагачення власного досвіду і духовного розвитку;</p> <p>висловлює власні думки, почуття, ставлення та ідеї, взаємодіє з іншими особами у письмовій формі, зокрема інтерпретуючи інформаційні та художні тексти класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжної); у разі потреби взаємодіє з іншими особами в цифровому просторі, дотримується норм літературної мови;</p> <p>досліджує індивідуальне мовлення, використовує мову для власної мовної творчості, спостерігає за мовними та літературними явищами, аналізує їх.</p>
Мовно-літературна освітня галузь (іншомовна освіта)	<p>сприймає усну інформацію та письмові тексти іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування;</p> <p>взаємодіє з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу засобами іноземної мови;</p> <p>надає інформацію, висловлює думки, почуття та ставлення іноземною мовою.</p>
Математична освітня галузь	<p>досліджує проблемні ситуації та виокремлює проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів;</p> <p>моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії, плани дій для розв'язання проблем;</p> <p>критично оцінює процес і результат розв'язання проблем;</p> <p>розвиває математичне мислення для пізнання і перетворення дійсності, володіє математичною мовою.</p>
Природнича освітня галузь	<p>пізнає світ природи засобами наукового дослідження;</p> <p>опрацьовує, систематизує та представляє інформацію природничого змісту;</p> <p>усвідомлює закономірності природи, роль природничих наук і техніки в житті людини; відповідально поводить себе для забезпечення сталого розвитку суспільства;</p> <p>розвиває власне наукове мислення, набуває досвіду розв'язання проблем природничого змісту (індивідуально та у співпраці з іншими особами).</p>

<p>Технологічна освітня галузь</p>	<p>формулює ідею та втілює задум у готовий продукт за алгоритмом проектно-технологічної діяльності;</p> <p>творчо застосовує традиційні і сучасні технології;</p> <p>ефективно використовує техніку, технології та матеріали без заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу;</p> <p>турбується про власний побут, задоволення власних потреб та потреб інших осіб.</p>
<p>Інформатична освітня галузь</p>	<p>знаходить, аналізує, перетворює, узагальнює, систематизує та подає дані, критично оцінює інформацію для розв'язання життєвих проблем;</p> <p>створює інформаційні продукти і програми для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці з іншими особами за допомогою цифрових пристроїв чи без них;</p> <p>усвідомлено використовує інформаційні та комунікаційні технології і цифрові інструменти для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та (або) споживач, а також самостійно опановує нові технології;</p> <p>усвідомлює наслідки використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього природного середовища, дотримується етичних, культурних і правових норм інформаційної взаємодії.</p>
<p>Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь</p>	<p>турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори і діяльність, що становить загрозу для власного і суспільного життя, здоров'я, добробуту;</p> <p>визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту;</p> <p>усвідомлює цінність та дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики для здоров'я і суспільства;</p> <p>виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.</p>
<p>Громадянська та історична освітня галузь</p>	<p>мислить історико-хронологічно, орієнтується в історичному часі, встановлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей та її результатами в часі, виявляє зміни і тривалість у житті суспільства;</p> <p>мислить геопросторово, орієнтується в соціально-історичному просторі, виявляє взаємозалежність розвитку суспільства, господарства, культури і навколишнього природного середовища;</p> <p>мислить критично, працює з різними джерелами інформації та формулює історично обґрунтовані запитання;</p> <p>мислить системно, виявляє взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємовплив історичних подій, явищ, процесів, постатей у</p>

	<p>контексті відповідних епох; розуміє множинність трактувань минулого і сучасного та зіставляє їх інтерпретації;</p> <p>усвідомлює власну гідність, реалізує власні права і свободи, поважає права і гідність інших осіб, виявляє толерантність, протидіє проявам дискримінації;</p> <p>дотримується демократичних принципів, конструктивно взаємодіє з іншими особами, спільнотою закладу освіти, місцевою громадою і суспільством, долучається до розв'язання локальних, загальнонаціональних і глобальних проблем, усвідомлює необхідність утвердження верховенства права і дотримання правових норм для забезпечення сталого розвитку суспільства.</p>
Мистецька освітня галузь	<p>пізнає різні види мистецтва, інтерпретує художні образи, набуває досвіду емоційних переживань, розвиває ціннісне ставлення до мистецтва;</p> <p>формує художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва;</p> <p>пізнає себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами, розвиває емоційний інтелект;</p> <p>використовує інформаційне середовище у власній творчості і художній комунікації</p>
Галузь фізичної культури	<p>формує власну психічну та соціально-психологічну сфери особистості засобами фізичного виховання;</p> <p>систематично займається фізичною культурою, володіє технікою фізичних вправ;</p> <p>усвідомлює значення фізичної/рухової активності для підтримання стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання.</p>

Очікувані результати сформованості ключових компетентностей учнів 7-9 класів

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p>

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення;</p>

		аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди — це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти на рівні профільної середньої освіти

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних

		запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.

		Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ошадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.

10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p>
----	--	---

IV розділ
Навчальні програми предметів, що вивчаються за інваріантним і
варіативним складниками

Перелік навчальних програм
для здобувачів початкової освіти

Найменування навчальних (освітніх) програм навчальних дисциплін	Ким затверджено	Рік затвердження
Мовно-літературна освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1–2 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Мовно-літературна освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (3–4 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Математична освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1–2 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Математична освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (3–4 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Природнича освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1–2 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Природнича освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (3–4 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Технологічна освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1–2 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Технологічна освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (3–4 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Інформатична освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1–2 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Інформатична освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (3–4 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022

Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1–2 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (3–4 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Громадянська та історична освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1–2 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Громадянська та історична освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (3–4 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Мистецька освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1–2 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Мистецька освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (3–4 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Фізкультурна освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1–2 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022
Фізкультурна освітня галузь. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (3–4 класи), розроблена під керівництвом Шияна	Міністерство освіти і науки України	2022

**Перелік модельних навчальних програм
для учнів 5-6-их класів**

Найменування модельних програм та їх автори	Ким затверджено	Дата та № наказу
«Українська мова . 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №795 від 12.07.2021
«Українська література. 5-6 класи» (автори: Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №795 від 12.07.2021

«Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В.Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №795 від 12.07.2021
«Математика . 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №795 від 12.07.2021
«Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №795 від 12.07.2021
«Досліджуємо історію і суспільство.5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори:Пометун О.І., Ремех Т.О., Малієнко Ю.Б., Мороз П.В.)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №795 від 12.07.2021
«Пізнаємо природу.5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №795 від 12.07.2021
«Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберг Т.Г., Савчук І.Г., Нікитчук А.В., Яценко В.С., Довгань Г.Д., Грома В.Д., Горовий О.В.)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №795 від 12.07.2021
«Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьева І.В., Хомич О.Л.)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №795 від 12.07.2021
«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №795 від 12.07.2021
«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л. М., Просіна О. В.)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №795 від 12.07.2021
«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №898 від 10.08.2021
«Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №795 від 12.07.2021
«Етика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ашортія Є.Д., Бакка Т.В., Желіба О.В., Козіна Л.Є., Мелещенко Т.В., Щупак І.Я.)	Міністерство освіти і науки України	Наказ №795 від 12.07.2021

**Перелік навчальних програм
для здобувачів базової середньої освіти**

Найменування навчальних (освітніх) програм навчальних дисциплін	Ким затверджено	Рік затвердження
Українська мова. Програма для 5-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт.: Глазова О. П., Романенко Ю. О., Голуб Н. Б., Кондесюк Т. В., Котусенко О. Ю., Мельниченко О. М., Михайловська Н. А., Панченков А. О., Пчеляна Л. В.)	Міністерство освіти і науки України	2017
Українська література. Програма для 5-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт.: С. Р. Молочко, Н. В. Михайлова, О. Ю. Котусенко, А. М. Фасоля, Д. І. Дроздовський, О. М. Ратушняк, В. Р. Півторак, А. В. Білоус, Т. В. Стус)	Міністерство освіти і науки України	2017
Біологія. Програма для 6-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів	Міністерство освіти і науки України	2017
Історія України. Всесвітня історія. Програма для 6-9-х класів закладів загальної середньої освіти	Міністерство освіти і науки України	2022
Географія. Програма для 6-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт.: І. М. Вітенко, Л.М.Булава, Р. В. Гладковський, Т. Г. Гільберг, М. В. Бобровський, Г.І.Карпюк, В. І. Кудирко, Т. В. Уманська, О. І. Слюсар, Т. К. Сокол, І. В. Фастов, О. О. Козачук, І. М. Ільницький)	Міністерство освіти і науки України	2017
Зарубіжна література. Програма для 6-9-х класів закладів загальної середньої освіти	Міністерство освіти і науки України	2022
Інформатика. Програма для 5-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт.: І. О. Завадський О. В. Пасічник Н. А. Саражинська О. О. Богатирьов С. М. Бондаренко Л. В. Булигіна Г. Ю. Громко О. Б. Коротка Б. В. Кудренко, В. В. Лапінський (Л. В. Палюшок Л. М. Федор)	Міністерство освіти і науки України	2017
Математика. Програма для 5-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт. кол.: М. І. Бурда, Б. В. Кудренко, О. Я. Білянїна, А. І. Азаренкова, О. І. Буковська, Т. С. Кіндюх, О. Є. Лисенко, А. В. Миляник, Н. В. Панова, А. В. Паньков)	Міністерство освіти і науки України	2017
Мистецтво. Програма для 5-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт.: Олена Гайдамака, Наталія Лемешева, Тетяна Абрамян, Оксана Гусєва, Олена Коваль, Микола Скиба, Тетяна Шлєєнкова)	Міністерство освіти і науки України	2017

Основи здоров'я. Програма для 6-9-х класів закладів загальної середньої освіти (авт.: О. І. Шиян, Т. Г. Боса, О. А. Спірке, О. І. Шаповал)	Міністерство освіти і науки України	2022
Природознавство. Програма для 5-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт.:Н. П. Дементієвська, А. І. Дрозд, Н. І. Забуга, Т. В. Коршевнік)	Міністерство освіти і науки України	2017
Трудове навчання. Програма для 5-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт.: А. І. Терещук, В. В. Бурдун, С. М. Дятленко, Н. М. Павич, В. М. Гащак, О. Ю. Медвідь, Ю. В. Палій, О. С. Ковальчук, В. В. Крімер, Р. М. Лещук, М. Д. Палійчук, І. Ю. Ходзицька)	Міністерство освіти і науки України	2017
Фізика. Програма для 7-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт. кол.: В. В. Гудзь, Т. М. Засекіна, Ю. Я. Пасіхов, О. В. Ліскович І. Ю. Ненашев, О. Ю. Зінковський, Н. М. Гончаренко, В. Л. Бузько)	Міністерство освіти і науки України	2017
Фізична культура. Програма для 5-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів(авт.: М. В. Тимчик, Є. Ю. Алексейчук, В. В. Деревянко, Т. А. Дмитрієва, Е. А. Єрьоменко, І. Р. Захарчук, О. М. Лакіза, В. О. Сілкова)	Міністерство освіти і науки України	2017
Хімія. Програма для 5-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (ав. кол.: Величко Л.П., Дубовик О.А., Бобкова О.С., Баланенко В.В., Пугач С.В., Рогожнікова О.В.)	Міністерство освіти і науки України	2017
Іноземні мови. Програма для 5-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів	Міністерство освіти і науки України	2017
Навчальна програма з основ правознавства для учнів 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт.:Тетяна Ремех, Олег Муза, Раїса Євтушенко, Володимир Сутковий, Тетяна Зорнік, Людмила Лоха, Валерій Силенко)	Міністерство освіти і науки України Міністерство освіти і науки України	2017 2017

**Перелік навчальних програм
для здобувачів профільної освіти**

Найменування навчальних (освітніх) програм навчальних дисциплін	Ким затверджено	Рік затвердження
Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 клас. Профільний рівень (Авторський колектив: Мацько Любов Іванівна, Груба Таміла Леонідівна, Семеног Олена Миколаївна, Симоненко Тетяна Володимирівна)	Міністерство освіти і науки України	2017

Українська література для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 клас. Профільний рівень (Авторський колектив: Г.О. Усатенко, А.М. Фасоля)	Міністерство освіти і науки України	2017
Історія України. Всесвітня Україна для закладів загальної середньої освіти 10-11 клас. Рівень стандарту.	Міністерство освіти і науки України	2022
Громадянська освіта (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (Авторський колектив: Тамара Бакка, Наталія Беца, Поліна Вербицька, Оксана Волошенюк, Раїса Євтушенко, Тетяна Мелешенко та ін.)	Міністерство освіти і науки України	2022
Зарубіжна література для закладів загальної середньої освіти 10-11 клас. Рівень стандарту	Міністерство освіти і науки України	2022
Захист України для закладів загальної середньої освіти 10-11 клас. Рівень стандарту	Міністерство освіти і науки України	2022
Іноземні мови для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 клас.	Міністерство освіти і науки України	2017
Інформатика для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 клас. Рівень стандарту	Міністерство освіти і науки України	2017
Математика для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 клас. Рівень стандарту	Міністерство освіти і науки України	2017
Мистецтво для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 клас. Рівень стандарту (Авторський колектив: Абрамян Т. О., Аристова Л. С., Гайдамака О. В., Гараздовська М. Т., Гречана О. І., Гурін О. М., Новикова Н. В., Пірог А. Г., Просіна О. В.)	Міністерство освіти і науки України	2017
Фізична культура для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 клас. Рівень стандарту (Авторський колектив: М.В. Тимчик, С.Ю. Алексейчук, В.В. Дерев'янка, В.М. Єрмолова, В.О. Сілкова)	Міністерство освіти і науки України	2017
Хімія для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 клас. Рівень стандарту (Авторський колектив: Дубовик О.А., Бобкова О.С., Вороненко Т.І., Глазунов М.М., Іваха Т.С., Рогожнікова О.В.)	Міністерство освіти і науки України	2017
Фізика 10-11 (авторський колектив під керівництвом Локтева В.М.) для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 клас.	Міністерство освіти і науки України	2017
Астрономія (авторський колектив під керівництвом Яцківа Я. Я.) для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 клас.	Міністерство освіти і науки України	2017

Біологія і екологія для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 клас. Рівень стандарту	Міністерство освіти і науки України	2017
Географія для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи (Рівень стандарту)	Міністерство освіти і науки України	2017

Програми для вивчення факультативних курсів та курсів за вибором

№ п/п	Назва навчальної програми	Ким затверджена
1.	Навчальна програма «Логіка» 2-4 кл. (О. Митник)	Лист ІМЗО від 02.07.2019 р. №22.1/12-Г-528
2.	Навчальна програма «Поетика» 2-4 кл. (Петровська Т.В.)	Лист ІМЗО від 02.07.2019 р. №22.1/12-Г-528
3	Навчальна програма «Основи екології» (Н. Пархоменко, Н Стецюк, Т. Цесаренко, І. Білогубка)	Лист ІМЗО від 02.07.2019 р. №22.1/12-Г-528
4	Навчальна програма «Абетка харчування» (Вашенко О.М., Свириденко С.В., Чорновіл О.В.)	Лист ІМЗО від 02.07.2019 р. №22.1/12-Г-528
5	Українознавство (А Ціпко, Е. Бойко, С. Бойко, О. Газізова) 6-9 кл.	Лист МОН від 10.08.2020 р. №1/11-5310
6	Логіка. Програма факультативного курсу для 5-9 класів (авт. Буковська О.І., Васильєва Д.В.)	Лист ІМЗО від 20.08.2020 р. №22.1/12-Г-742
7	Офісні інформаційні технології (авт. Потієнко В.О., Гогерчак Г. І.)	Лист ІМЗО від 08.07.2019 р. №21.1/12-Г-595
8.	Навчаємось жити в громаді (авт. Гриньова М.В., Дятленко С.М.). 8(9).	Зареєстровано в Каталозі надання грифів навчальної літератури та навчальних програм №3, 0312-2022
9	Основи медіаграмотності. 7-8 клас. (автори Мокрогуз О.П., Желіба О.В.)	Зареєстровано в Каталозі надання грифів навчальної літератури та навчальних програм №3, 0015-2023
10	Програма факультативних курсів з української мови (автори Гнаткович Т., Калинич О., Береш-Попович О., Шкурда М.). 6-11 класи. Сучасна українська літературна мова: морфологія	Лист ІМЗО від 04.07.2019 р. №21.1/12-Г-551
11	Українська література. Програма факультативних курсів. (Гнаткович Т., Калинич О., Береш-Попович О., Шкурда М., Колінченко О.): Літературними стежками, 5 клас. Усна народна творчість, 5-7 класи, Дивосвіт української літератури , 6 клас.	Лист ІМЗО від 04.07.2019 р. №21.1/12-Г-551
12	«Основи медичних знань і допомоги» для ЗЗСО (авт. Голуб В.М., Фука М.М., Ягнич Г.Й.).	Зареєстровано в Каталозі надання грифів навчальної літератури та навчальних програм №3, 0565-2022, 4.0056-2022

V розділ
Перелік навчальних предметів для вільного
вибору учнями або їх батьками

№ п/п	Назва навчальної програми
1	Навчальна програма «Логіка» 2-4 кл. (О. Митник)
2.	Навчальна програма «Поетика» 2-4 кл. (Петровська Т.В.)
3	Навчальна програма «Основи екології» (Н. Пархоменко, Н Стецюк, Т. Цесаренко, І. Білогубка)
4	Навчальна програма «Абетка харчування» (Ващенко О.М., Свириденко С.В., Чорновіл О.В.)
5	Українознавство (А Ціпка, Е. Бойко, С. Бойко, О. Газізова) 6-9 кл.
6	Логіка. Програма факультативного курсу для 5-9 класів (авт. Буковська О.І., Васільєва Д.В.)
7	Офісні інформаційні технології (авт. Потієнко В.О., Гогерчак Г. І.)
8.	Навчаємось жити в громаді (авт. Гриньова М.В., Дятленко С.М.). 8(9).
9	Основи медіаграмотності. 7-8 клас. (автори Мокрогуз О.П., Желіба О.В.)
10	Програма факультативних курсів з української мови (автори Гнаткович Т., Калинич О., Береш-Попович О., Шкурда М.). 6-11 класи. Сучасна українська літературна мова: морфологія
11	Українська література. Програма факультативних курсів. (Гнаткович Т., Калинич О., Береш-Попович О., Шкурда М., Колінченко О.): Літературними стежками, 5 клас. Усна народна творчість, 5-7 класи, Дивосвіт української літератури , 6 клас.
12	«Основи медичних знань і допомоги» для ЗЗСО (авт. Голуб В.М., Фука М.М., Ягнич Г.Й.).

VI розділ

Форми організації освітнього процесу

Відповідно до листа МОН України від 20.08.2019 № 79-525 «Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти» та статті 9 Закону України «Про освіту» основною формою навчання в ЗОШ I-III ступенів №1 у 2022-2023 навчальному році є інституційна (денна) форма навчання.

Для забезпечення освітнього процесу у разі необхідності може також використовуватись дистанційна форма навчання та технології дистанційного навчання згідно із Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом МОН від 8 вересня 2020 року №1115. Технології дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти можуть використовуватися для проведення оцінювання, консультацій, вивчення окремих тем з предмета. Також їх можна використовувати для надання додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових послуг для осіб з особливими освітніми потребами. Технології дистанційного навчання дозволяють продовжувати освітній процес під час карантину, воєнного стану та інших надзвичайних обставин (без переведення учнів на дистанційну форму). З метою забезпечення безперервності освітнього процесу та для забезпечення збереження життя та здоров'я здобувачів освіти може застосовуватись змішане навчання (проведення частини уроків офлайн, а частини онлайн).

Відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 12 січня 2016 року №8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року №955), учні мають право на здобуття освіти за індивідуальною формою (екстернат, педагогічний патронаж, сімейна освіта).

Відповідно до Положення про інклюзивне навчання, у школі за рішенням педагогічної ради відкриваються інклюзивні класи, в яких здобувають освіту учні з особливими освітніми потребами.

У 2023-2024 навчальному році в Загальноосвітній школі I-III ступенів №1 буде навчатися близько 740 учнів у 24 класах. Навчальний рік розпочинається 1 вересня 2023 року з Дня знань і закінчується не пізніше 1 липня 2024 року.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою.

Протягом навчального року для учнів проводяться канікули (згідно із санітарними нормами, не менше 30 днів протягом н.р.) орієнтовно:
осінні – з 30 жовтня 2023 року по 04 листопада 2023 року;
зимові – з 25 грудня 2023 року по 13 січня 2024 року;
весняні – з 25 березня 2024 року по 29 березня 2024 року.

Для учнів 1-их класів додатково проводяться канікули з 12 по 16 лютого 2024 року.

Терміни початку й закінчення семестрів та терміни проведення канікул можуть змінюватися наказом по закладу освіти в залежності від ситуації в місті та країні.

Навчальні екскурсії та навчальна практика учнів організуються відповідно до інструктивно-методичного листа МОН України від 06.02.2008 р. № 1/9-61 за окремим графіком, затвердженим директором школи: для учнів 1-4 класів протягом 4 днів (тривалістю не більше 3 год. на день); для учнів 5-8-х і 10-х класів протягом 10 днів: у 5-6 класах по 3 години на день, 7-8 класах – по 4 години, 10-х класах – по 5 годин на день. На виконання статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» в частині забезпечення тривалості освітнього процесу протягом 175 днів, частина навчальних екскурсій проводиться по суботах: 21 жовтня, 28 жовтня, 16 березня та 23 березня.

У випускних 4-их, 9-их та 11-их класах проводиться державна підсумкова атестація навчальних досягнень учнів відповідно до Порядку проведення державної підсумкової атестації, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2018 року №1369, за повідомленими додатково МОН формою та термінами. Звільнення учнів від ДПА відбувається згідно з існуючим законодавством.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом МОН від 20.02.2002 р. № 128 із змінами, згідно із наказами МОН України від 09.10.2002 р. № 572, МОНмолодьспорту України від 17.08.2012 р. №921, МОН України від 08.04.2016 року №401: 1-11 класи з наповнюваністю понад 27 учнів діляться на дві групи при вивченні української мови, англійської мови, 5-11 класи з наповнюваністю понад 27 осіб діляться на дві групи (хлопці, дівчата) на заняттях з технологій та трудового навчання; 2-11 класи діляться на заняття з інформатики (робота з комп'ютерами) за умови, якщо в кожній групі наповнюваність не менше 8 осіб. При вивченні предмету «Захист України» здійснюється поділ на групи хлопців і дівчат незалежно від кількості учнів (але не менше 5 осіб в одній із груп). Поділ на групи здійснюється при наявності коштів.

Згідно з дотриманням санітарно-гігієнічних норм, встановлюється наступний режим освітнього процесу:

тривалість уроку – 1 клас – 35 хвилин

2-4 класи – 40 хвилин

5-11 класи – 45 хвилин

Перерви між уроками для учнів 2-4 класів - 15 хвилин; після 3-го та 4-го уроку - великі перерви тривалістю 20 хвилин (з 10.30 до 10.55 та з 11.35 до 12.00); для учнів 5-11 класів - 10 хвилин; після 3-го та 4-го уроку - великі перерви тривалістю 20 хвилин (з 10.35 до 10.55 та з 11.40 до 12.00). Учителі 1-4 класів самостійно контролюють кінець уроків. Учні 1-их класів працюють за окремим розкладом дзвінків. Різниця в часі навчальних годин 1-4 класів компенсується за рахунок збільшених перерв (згідно із листом Міністерства освіти і науки України №1/9-190 від 02.04.2018 року). Індивідуальні, групові та факультативні заняття проводяться не раніше, ніж через годину після закінчення уроків інваріантної частини навчального плану. Під час дистанційного та змішаного навчання тривалість уроку визначається відповідно до Санітарного регламенту.

За
звичай
них
умов
шко
ло
пра
цю
ватим
е в
одн
у
змі
ну
за
5-
ден
ни
м
роб
очи
м
ти
жн
ем.
По
чат
ок
зан
ять
о
8:0
0
год
ині
. Зак
інч
енн
я -

В умовах надзвичайного стану, воєнного стану школа може організовувати освітній процес у дві зміни з урахуванням безпеки учасників освітнього процесу. Форма проведення навчальних занять може бути як офлайн, так і онлайн.

Режим дня Загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №1
Горішньоплавнівської міської ради
Кременчуцького району Полтавської області
на період воєнного стану

2-4 класи

1 урок	8:00 – 8:40
2 урок	8:55 – 9:35
3 урок	9:50 – 10:30
4 урок	10:45 – 11:25
5 урок	11:40 – 12:20
6 урок	12:35– 13:15

5-11 класи

1 урок	8:00 – 8:45
2 урок	8:55 – 9:40
3 урок	9:50 – 10:35
4 урок	10:45 – 11:30
5 урок	11.40– 12:25
6 урок	12:35– 13:20
7 урок	13:30 – 14:15
8 урок	14:25 – 15:10
9 урок	15.20 – 16.05

У 1-их-11-их класах для досягнення очікуваних результатів навчання використовуватимуться інтерактивні форми й методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації,

модельовання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

У процесі здобуття базової середньої та профільної середньої освіти основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується для вечірньої форми здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

VII розділ

Деталізований опис інструментарію формувального (поточного) та підсумкового оцінювання

Згідно із Законом України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросчесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти. Оцінювання ґрунтується на принципах дитиноцентризму, об'єктивності, добросчесності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

Педагогічне оцінювання – це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня в оволодінні змістом предмета порівняно з вимогами чинних програм.

Оцінювання є особливою стороною контролю, а педагогічна оцінка – його результатом.

Оцінка включає в себе *бал* (тобто цифрову або символічну форму вираження), *оцінні судження* (коротку характеристику результатів учіння, їх позитивних моментів і недоліків) та *емоційне ставлення* (виражається у міміці, жестах, модуляції голосу)

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею. **Результати навчання** – це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Основними **функціями оцінювання** навчальних досягнень учнів є:

- **контролююча** - визначає рівень досягнень кожного учня (учениці), готовність до засвоєння нового матеріалу, що дає змогу вчителю відповідно планувати й викладати навчальний матеріал;
- **навчальна** - сприяє повторенню, уточненню й поглибленню знань, їх систематизації, вдосконаленню умінь та навичок;
- **діагностико-коригувальна** - з'ясовує причини труднощів, які виникають в учня (учениці) в процесі навчання; виявляє прогалини у засвоєному, вносить корективи, спрямовані на їх усунення;
- **стимулювально-мотиваційна** - формує позитивні мотиви навчання;
- **виховна** - сприяє формуванню умінь відповідально й зосереджено працювати, застосовувати прийоми контролю й самоконтролю, рефлексії навчальної діяльності.

При оцінюванні навчальних досягнень учнів **мають ураховуватися**:

- характеристики відповіді учня: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;
- сформованість загальнонавчальних та предметних компетентностей;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;

- досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);
- самостійність оцінних суджень.

Названі вище орієнтири покладено в основу чотирьох рівнів навчальних досягнень учнів: **початкового, середнього, достатнього, високого.**

Вони визначаються за такими характеристиками:

Перший рівень - початковий. Відповідь учня (учениці) фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

Другий рівень - середній. Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

Третій рівень - достатній. Учень (учениця) знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь учня (учениця) правильна, логічна, обґрунтована, хоча їм бракує власних суджень.

Четвертий рівень - високий. Знання учня (учениці) є глибокими, міцними, системними; учень (учениця) вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його (її) навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Водночас, визначення високого рівня навчальних досягнень, зокрема оцінки 12 балів, передбачає знання та уміння в межах навчальної програми й не передбачає участі школярів у олімпіадах, творчих конкурсах тощо

Кожний наступний рівень вимог вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові характеристики.

Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок, які оцінюються, та показником оцінки в балах.

Об'єктивне, справедливе оцінювання рівня навчальних досягнень учнів – це одне із найважливіших завдань, поставлених перед педагогами ЗОШ I-III ступенів №1. У школі розроблено критерії оцінювання по кожному навчальному предмету. Ці критерії оприлюднені на сайті й мають щоденно доводитися до відома учнів. Важливим способом індивідуального оцінювання виступає самооцінка, коли кожен учень аналізує свою діяльність, визначити якість своєї роботи та шляхи її підвищення. Коментування оцінки є обов'язковим, незалежно від того, чи відповідь учня є усною чи письмовою.

Критерії оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів

Оцінювання в початковій школі здійснюється з метою створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей кожного учня/учениці, формування у нього/неї компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності.

Характерною ознакою оцінювання є рівноправна взаємодія учасників освітнього процесу, спрямована на формування суб'єктної позиції учня/учениці через активне залучення його/її до самооцінювання/ взаємооцінювання і прийняття рішень щодо подальшої навчальної діяльності.

Під час здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів 1-4 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання серед них відокремлюються об'єктивні результати навчання (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових /очікуваних результатах навчання) та особистісні надбання учня/учениці (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

формульовального оцінювання, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;

підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими /очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля отримання даних про стан сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття/системи занять з певної програмової теми.

Залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, особливостей змісту навчального предмета/інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання зокрема отримання даних здійснюється під час різних видів навчально-пізнавальної діяльності учнів, яка може бути: за формою – *індивідуально, груповою, фронтальною*; за способом виконання - *усною* (бесіда, розповідь, діалог, переказ тощо), *письмовою* (окремі навчальні завдання, у тому числі тестові, компетентнісні завдання, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні роботи, практичною (дослід, практична робота, навчальний проект, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо), *програмованою* (з використанням програмових засобів навчання, дозволених для використання в закладах загальної середньої освіти).

За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, визначається **оцінка** як показник досягнень навчально-пізнавальної діяльності учня/учениці. У початковій школі використовується **вербальна оцінка окремих результатів навчання** учня/учениці, яка, окрім **оцінювального судження** про досягнення може ще називати і **рівень результату навчання**.

Задля уніфікації термінів та зручності їх використання в практичній діяльності оцінювальне судження називаємо вербальною оцінкою, а оцінювальне судження із зазначенням рівня результату – рівневою оцінкою.

Вербальну і рівневу оцінки виражають як усно, так і письмово.

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах виражаємо вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах - вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівневою оцінкою, що позначаються буквами: «П» - початковий, «С» - середній, «Д» - достатній, «В» - високий рівні.

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснюється на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти.

Орієнтовна рамка оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти

Рівень результатів навчання	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
Високий	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивно/творчому рівні реалізації навчальної діяльності у змінених з певним ускладненням (стосовно типової) навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <p>визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх та взаємопов'язані з ними об'єкти;</p> <p>характеризує об'єкти, визначає їх спільні й відмінні ознаки, властивості; установлює причинно-наслідкові зв'язки між об'єктами; класифікує об'єкти;</p> <p>застосовує й комбінує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей;</p> <p>знаходить за власною ініціативою необхідну додаткову інформацію з доступних джерел, узагальнює її; оцінює достовірність інформації; перетворює почуту/прочитану/побачену інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему, діаграму)/текстову;</p> <p>прогнозує можливий результат, пропонує/випробовує різні способи виконання завдання; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань, і пропонує відповіді на них; підтримує дискусію щодо способів та результатів виконання завдань; співвідносить результати виконання завдань з припущеннями, робить висновок про досягнення результатів; обґрунтовує способи виконання завдань та їх результати; аналізує й оцінює їх, самостійно визначає раціональний спосіб/способи подолання виявленого утруднення, планує подальші навчальні дії.</p>

Достатній	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивному рівні реалізації навчальної діяльності в аналогічним типовим навчальних в ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <p>визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх;</p> <p>називає самостійно істотні ознаки об'єктів, визначає спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів; угруповує об'єкти; установлює причинно-наслідкові зв'язки між об'єктами;</p> <p>застосовує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей;</p> <p>знаходить за власною ініціативою необхідну інформацію; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему)/текстову;</p> <p>пояснює спосіб/способи виконання навчальних дій; дотримується послідовності пояснення; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань;</p> <p>ілюструє розуміння прикладами; контролює дотримання алгоритму дій, перевіряє результати завдань можливими способами, робить висновок про досягнення результатів; визначає утруднення/помилки, знаходить утруднення/помилки, знаходить спосіб подолання виявленого утруднення за наданими орієнтирами, самостійно виправляє помилки.</p>
Середній	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на репродуктивному рівні реалізації навчальної діяльності у типових навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <p>визначає об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; для досягнення результату потребує пояснень завдання; називає істотні ознаки об'єктів, установлює спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів, угруповує об'єкти відповідно до умови за наданими орієнтирами/уточненнями в процесі діалогу з учителем/однокласниками;</p> <p>відтворює навчальні дії за алгоритмом/схемою, водночас потребує роз'яснень для досягнення результату; знаходить інформацію у запропонованих джерелах; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю)/текстову за зразками / за допомогою вчителя;</p> <p>коментує навчальні дії короткими реченнями з опорою на орієнтири (пам'ятку, зразок тощо); наводить приклади; перевіряє спосіб і результат виконання завдань за зразком,</p>

	констатує правильність/неправильність результату; визначає утруднення/помилки, долає виявлене утруднення/виправляє помилки з допомогою вчителя/однокласників.
Початковий	Учень/учениця виконує навчальні завдання на рівні копіювання зразків після детального кількаразового їх пояснення учителем за допомогою таких навчальних дій: розпізнає і називає об'єкти про які йдеться в завданнях, за наданими орієнтирами; називає окремі ознаки об'єктів; відтворює окремі операції навчальних дій для досягнення результату, зокрема копіює зразок; знаходить інформацію у запропонованому джерелі за наданим орієнтиром (малюнком, ключовим словом, порядковим номером речення тощо); відтворює частини почутої/побаченої/прочитаної інформації усно/за допомогою малюнка; коментує окремі операції короткими репліками на основі пропонуванних запитань; % співвідносить результат виконання завдання із зразком; констатує за підказкою правильність/неправильність результату.

Учитель самостійно обирає та узгоджує з батьками учнів форму зворотнього зв'язку, системно проводить роз'яснювальну роботу щодо особливостей оцінювання результатів навчання учня та процесу їх досягнення, що сприяє спрямуванню оцінювання на розвиток дитини, а не на навчання заради оцінки.

II. Формувальне оцінювання

Формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і **триває постійно**. Формувальне оцінювання спрямовано на з'ясування індивідуальних проблем в опануванні учнем програмовим матеріалом та запобіганню утруднень на подальших етапах навчання. Задля цього учитель здійснює постійне спостереження за динамікою розвитку особистісних якостей учня/учениці, рівня сформованості у нього певних навчальних дій, що співвідносяться з очікуваними результатами, сприяють формуванню впевненості щодо власних можливостей та навичок учіння. За потреби коригує навчальний поступ учня/учениці.

Алгоритм діяльності учителя під час організації формувального оцінювання

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей.
2. Визначення разом з учнями критеріїв оцінювання. Критерії – це набір якісних характеристик результату навчання, які використовують для формулювання оцінювального судження щодо нього. Обговорення з учнями критеріїв оцінювання робить оцінювальну діяльність прозорою і зрозумілою та сприяє формуванню позитивного ставлення до неї.
3. Формування суб'єктивної позиції учнів у процесі оцінювання. Для організації

самооцінювання і взаємооцінювання можна використовувати різноманітні інструменти зворотнього зв'язку. Зворотній зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Не можна протиставляти дітей один одному. Увага акцентується лише на позитивній динаміці досягнень дитини. Труднощі обговорюються з дитиною індивідуально. Під час взаємооцінювання формується вміння коректно висловлювати думку про результат роботи однокласника, вміння ділитися досвідом щодо його покращення.

4. Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності учитель спрямовує учнів на спостереження своїх дій та дій однокласників, осмислення своїх суджень, дій, учинків, з огляду на їх відповідність меті діяльності й визначення кроків подальшого навчання з метою покращення результатів.
5. Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання. Під час корекції перевага надається індивідуальній роботі.

Об'єктом формувального оцінювання може бути як процес навчання учнів, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат їх навчальної діяльності на певному етапі навчання.

Результати формувального оцінювання виражаються вербальною оцінкою учителя/учнів, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. Основою формулювання оцінювальних суджень можуть бути орієнтовні рамки оцінювання результатів навчання та очікувані результати, окреслені в освітній програмі. В оцінювальному судженні розкривається прогрес учнів та поради щодо подолання утруднень, за їх наявності, у досягненні очікуваних результатів навчання відповідно до програмових вимог.

У межах формувального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми/частини теми (якщо тема велика за обсягом)/кількох тем чи розділу протягом навчального року проводяться **тематичні діагностувальні роботи**.

Тематична діагностувальна робота є засобом зворотного зв'язку стосовно опанування учнями частиною очікуваних/обов'язкових результатів навчання з метою оперативного регулювання та коригування освітнього процесу задля підвищення його ефективності. Її проводять з метою:

визначення якісних і кількісних характеристик оволодіння певною, достатньо завершеною частиною навчального матеріалу відповідно до очікуваних результатів навчання, визначених в освітній програмі;

виявлення утруднень в навчальній діяльності учнів, коригування освітнього процесу та (за потреби) внесення коректив до календарно-тематичного планування з метою подолання виявлення в учнів утруднень;

прогнозування результатів навчання на наступному етапі опанування програмовим матеріалом з урахуванням шляхів удосконалення методики навчання.

Обсяг завдань у тематичній діагностувальній роботі визначається з урахуванням вікових можливостей учнів, а зміст завдань види навчальної діяльності добирають з урахуванням специфіки предмета вивчення, готовності учнів виконати завдання для виявлення результату. Діагностувальні роботи

можуть містити завдання, які виконують усно (переказ, власне висловлювання тощо), письмово (списування, диктант, тестові завдання тощо), практично (дослід, моделювання/конструювання, виконання практичної роботи тощо) та завдання, що передбачають виконання роботи з допомогою електронних освітніх ресурсів.

З предметів мовно-літературної освітньої галузі (мова навчання) система тематичних діагностувальних робіт може містити такі навчальні завдання: аудіювання (2-4 класи), читання вголос (1-4 кл.), (читання мовчки (3-4 кл.), читання напам'ять (2-4 кл.), роботу з літературним твором/медіа текстом (2-4 кл.), діалог (усно/письмово, 2-4 клас), усний переказ (2-4 кл.), письмовий переказ (3-4 кл.), усний твір (2-4 кл.), письмовий твір (4 клас), списування (1-4 клас), диктант (2-4 кл.), робота з мовними одиницями (2-4 класи).

З предметів мовно-літературної освітньої галузі (мова вивчення) система тематичних діагностувальних робіт може містити такі навчальні завдання: аудіювання (1-4 кл.), читання (2-4 класи), говоріння (1-4 кл.), письмо (2-4 кл.).

З математики тематичні діагностувальні роботи можуть бути комбінованими, у тому числі з тестових завдань закритого й відкритого типів, та містити навчальні завдання на виявлення стану сформованості навичок читання, запису і порівняння чисел, обчислювальних навичок читання, запису і порівняння чисел, обчислювальних навичок, навичок читання і запису математичних виразів/рівностей/нерівностей, розв'язування рівнянь, уміння розв'язувати задачі, розпізнавання й побудову геометричних фігур, оперування величинами тощо з урахуванням програмового матеріалу, що опрацьовувався. Водночас учитель може практикувати проведення тематичних діагностувальних робіт, які передбачають перевірку одного із результатів навчання (обчислювальних навичок, уміння розв'язувати задачі тощо). Одна з тематичних діагностувальних робіт протягом року може передбачати виявлення стану сформованості навичок усних обчислень. Зміст завдань у такій роботі може охоплювати різні змістові лінії навчальної програми з математики.

З інтегрованих курсів, змістове наповнення яких охоплює природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну освітні галузі, тематичні діагностувальні роботи можуть містити тестові завдання закритого та відкритого типів на виявлення стану опанування учнями програмового матеріалу, практичні роботи з картками, прикладами, моделями, а також графічні роботи, за допомогою яких перевіряється вміння інтерпретувати інформацію за допомогою моделі, малюнка, схеми, тощо.

Система тематичних діагностувальних робіт у 3-4 класах може містити комплексні діагностувальні роботи для кожного класу, зміст яких охоплює мовно-літературну, математичну, природничу освітні галузі.

Тематичні діагностувальні роботи з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна», а також з курсів за вибором, зазвичай, не проводять.

Кількість і періодичність діагностувальних робіт з предмета вивчення інтегрованого курсу учитель може визначити самостійно під час складання календарно-тематичного плану.

Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання. Оскільки тематична діагностувальна робота може містити завдання різних рівнів реалізації навчальної діяльності, то для формулювання оцінювального судження характеристика результату навчання співвідноситься з орієнтовними рамками оцінювання з урахуванням видів діяльності. **Оцінювальні судження** за результатами тематичного оцінювання фіксуються у зошитах для тематичних діагностувальних робіт, на аркушах з роботами учнів до наступного уроку та повідомляються учням та їхнім батькам.

Якщо учня не було в школі в день проведення діагностувальної роботи, то після повернення він не пише діагностувальної роботи.

III. Підсумкове оцінювання

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учня/учениці за рік. Під час підсумкового оцінювання зіставляються навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітніх програмах закладів загальної середньої освіти.

Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формування оцінювання. Підсумкова оцінка за рік визначається з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

Підсумкове оцінювання за рік предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна» здійснюється шляхом узагальнення даних, отриманих під час формування оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату навчання.

З метою реалізації індивідуального підходу до учнів під час підсумкового оцінювання результатів навчання та створення можливостей кожному учню/учениці виявляти відповідальність за власне учіння і досягати максимально можливих результатів навчання за 10-15 днів до кінця навчального року узагальнюються результати навчання учнів з предметів вивчення/інтегрованих курсів за кожним блоком обов'язкових результатів навчання, який окреслений у свідоцтві досягнень, та визначити стан сформованості /рівень результатів навчання учня/учениці з урахуванням динаміки їх формування. Учитель за рішенням педагогічної ради закладу освіти може фіксувати в класному журналі або лише на носії зворотного зв'язку з батьками попередню оцінку за результатами підсумкового оцінювання. У разі виявлення бажання учнів (їхніх батьків) покращити отримані результати, учитель може запропонувати їм **індивідуалізовану діагностувальну роботу** з виявлення стану сформованості тільки тих результатів, які учень хоче покращити. Таку роботу учні виконують у межах індивідуальної роботи під час уроку.

Підсумкова (річна) оцінка визначається з урахуванням індивідуалізованої діагностувальної роботи (якщо така проводилась) за умови, якщо виконання

індивідуалізованої діагностувальної роботи засвідчує покращення результату навчання. Підсумкову (річну) оцінку фіксують у класному журналі й у свідоцтвах досягнень учнів.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України «Про освіту» наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти проводять **державну підсумкову атестацію здобувачів початкової освіти**, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік.

Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку.

Критерії оцінювання учнів 5-6-их класів

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів 5-6-их класів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. Воно здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством. З метою забезпечення наступності школи I та II ступенів, протягом 1 місяця (вересень) триватиме адаптаційний період, тобто поточне та тематичне оцінювання учнів 5-их класів не здійснюватиметься. Результати навчальних досягнень учня/учениці з переліку предметів та інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу освіти, відображається в свідоцтві досягнень (додаток 1).

Графа «Характеристика навчальної діяльності» заповнюється класним керівником за результатами спостережень, проведених спільно з учителями-предметниками, які працюють з класом. Спостереження проводяться упродовж року за планом, визначеним закладом освіти (додаток 2) і фіксуються в щоденнику спостережень. Щоденник спостережень заповнюється в електронному вигляді (гугл-таблиця) учителями-предметниками чотири рази на рік (жовтень, грудень, березень, травень) за допомогою відповідних позначок: 1,2,3,4. Позначки розшифровуються так: 1- учень потребує значної уваги й допомоги; 2 - учень досягає результату за допомогою вчителя, 3 - учень демонструє помітний прогрес, 4 – учень має значні успіхи.

Заповнення граfi «Характеристика навчальної діяльності» здійснюється шляхом вербального оцінювання (учень має значні успіхи, демонструє помітний прогрес, досягає результату за допомогою вчителя, потребує значної уваги й допомоги) і здійснюється по завершенню кожного навчального року або в разі зміни здобувачем освіти навчального закладу.

Заповнення граfi «Характеристика результатів навчання» здійснюється відповідно до переліку навчальних предметів, визначених освітньою програмою закладу. Заповнюється з урахуванням фіксованих у класних журналах результатів досягнень учнів упродовж навчального року. У класних журналах і в Свідоцтві перед виставленням підсумкової оцінки у відповідних графах результатів навчання зазначаються балами від 1 до 12, що відповідає Орієнтованим критеріям оцінювання результатів навчання з предметів.

Здійснення формувального (поточного формувального) оцінювання, окрім рівневого або бального, також відбувається у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо). Інструменти формувального оцінювання представлені в додатку 3.

Тематичне оцінювання здійснюється на основі поточних оцінок із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета.

Семестрове та річне оцінювання здійснюється із врахуванням результатів тематичного оцінювання в балах. Підсумок не обов'язково має дорівнювати середньому арифметичному балу. Вчитель може змістити акцент на результати опанування більш важливих тем, попередивши про це учнів на початку семестру.

Система оцінювання результатів навчання в освітніх галузях «Мистецтво», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Фізична культура» здійснюється на позитивному ставленні до кожного учня, враховується не рівень недоліків та прорахунків, а рівень особистих досягнень. Комплексна перевірка та оцінка, яка інтегрує результати таких видів діяльності учнів, як інформаційно-пізнавальної, практичної, творчої, дають змогу вчителю об'єктивно, але водночас, не пригнічуючи особистість, оцінити тих, хто не має яскраво виражених художніх чи фізичних здібностей, проте характеризується сумлінним ставленням до навчання, активністю, ініціативністю.

Оцінювання результатів навчання учнів 5-6-их класів у мовно-літературній освітній галузі

Оцінювання результатів навчання учнів 5-6-их класів можна здійснювати з використанням різних видів діагностичних робіт або їх комбінацій відповідно до оцінюваних груп результатів навчання.

Окремі види діагностичних робіт може містити завдання на оцінювання результатів навчання за рівнями (початковий, середній, достатній, високий) з урахуванням таксономії освітніх цілей за когнітивними рівнями діяльності (завдання початкового рівня передбачають уміння розпізнавати, пригадувати, відтворювати окремі елементи змісту навчання; завдання середнього рівня - розуміння та застосування елементів змісту навчання; достатнього - уміння аналізувати навчальну інформацію (класифікувати, порівнювати, узагальнювати, інтегрувати, уточнювати, упорядковувати); високого - уміння оцінювати (навчальну інформацію та власну навчальну діяльність), рефлексувати, перекодовувати інформацію (з текстової у схематичну, графічну та навпаки), створювати, продукувати). Кожний наступний рівень (від початкового до високого) охоплює показники результатів навчання попереднього рівня та містить нові показники результатів навчання.

Критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6-х класів у мовно-літературній освітній галузі

Група результатів навчання	Рівень досягнення результатів навчання			
	Початковий (розпізнавання, пригадування, відтворення)	Середній (розуміння, застосування)	Достатній (аналіз, синтез)	Високий (оцінювання, створення, продукування)
Аудіювання	<p>відтворює зміст усного повідомлення</p> <p>знаходить у почутому повідомленні відповіді на запитання</p> <p>дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів</p> <p>дотримується основних правил спілкування</p> <p>визначає, що сприяє, а що заважає ефективній комунікації</p>	<p>розуміє та відтворює зміст почутого повідомлення</p> <p>формулює тему та ідею почутого повідомлення</p> <p>відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення</p> <p>висловлює власне ставлення до почутого повідомлення</p> <p>логічно структурує власне повідомлення</p> <p>використовує окремі засоби художньої виразності</p>	<p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення</p> <p>доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб</p> <p>передає враження від почутого повідомлення</p> <p>виокремлює потрібну інформацію з почутого повідомлення</p> <p>характеризує вплив окремих деталей на сприйняття адресатом змісту почутого повідомлення</p> <p>розповідає про власний емоційний стан під час рефлексії власної діяльності або сприймання повідомлення</p>	<p>унаочнює та візуалізує почуте повідомлення, використовуючи різні засоби</p> <p>аргументовано доводить наявність у тексті прихованої інформації</p> <p>наводить кілька аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції</p> <p>обґрунтовує достовірність і повноту інформації</p> <p>використовує потрібні вербальні та невербальні засоби для спілкування</p> <p>регулює власні емоції під час презентації повідомлення, художньої декламації</p>
Читання	<p>читає тексти різних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб</p> <p>розрізняє тексти різних стилів, типів та жанрів</p> <p>розпізнає основні виражальні засоби, відтворює окремі з них</p> <p>переказує зміст тексту відповідно до завдання</p>	<p>пояснює функції основних складників друкованого чи цифрового текстового джерела інформації</p> <p>розрізняє складники структури тексту</p> <p>висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним</p> <p>формулює тему та основну думку тексту,</p>	<p>співвідносить зміст сприйнятого тексту з історичним і культурним контекстом</p> <p>визначає в тексті головну і другорядну, відому і нову інформацію</p> <p>визначає спільні та різні елементи змісту і форми подібних текстів</p> <p>проводить паралелі між образами і</p>	<p>обґрунтовує сумнівність/ достовірність інформації з тексту</p> <p>поєднує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо) у межах одного або кількох текстів</p> <p>формулює висновки відповідно до поставленого завдання</p>

		<p>виокремлює мікротеми</p> <p>характеризує літературних персонажів</p> <p>використовує текстові джерела інформації</p> <p>фіксує потрібні елементи тексту з допомогою графічних позначок</p>	<p>ситуаціями, зображеними в тексті, та власним життєвим досвідом</p> <p>розрізняє актуальні та достовірні текстові джерела інформації</p> <p>описує свої літературні вподобання</p> <p>висловлює в усній та/або письмовій формі своє ставлення до зображеного в тексті</p>	<p>розкриває актуальність тексту в контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб</p> <p>обґрунтовує власну оцінку прочитаного тексту, наводячи аргументи та/або доречні цитати</p> <p>створює текст за визначеними характеристиками</p> <p>представляє текстову інформацію в різний спосіб</p> <p>творчо опрацьовує прочитаний текст, за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт</p>
Письмо	<p>записує власні міркування або інформацію з інших джерел</p> <p>оформлює висловлення згідно з правилами та основними засадами академічної доброчесності</p> <p>дотримується засад академічної доброчесності в онлайн-взаємодії</p>	<p>складає та оформлює власне висловлення згідно з ustalеними нормами</p> <p>створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів за визначеним алгоритмом</p> <p>взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі, дбаючи про безпеку</p> <p>дотримується норм етикету під час онлайн-спілкування</p> <p>знаходить і виправляє недоліки та помилки у власних висловлюваннях</p>	<p>добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення</p> <p>створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата</p> <p>доповнює та/або змінює окремі частини тексту відповідно до теми і мети висловлення</p> <p>дискутує в онлайн-середовищі на знайомі теми</p> <p>коментує думки учасників дискусії</p> <p>самостійно знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному</p>	<p>створює цілісні письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, логічно і послідовно висловлюючи думки та зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід</p> <p>толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні і різні думки учасників дискусії</p> <p>аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу</p> <p>коригує та вдосконалює письмовий текст</p>

			оформленні власних висловлень	
Говоріння	виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти) відтворює окремі художні засоби для втілення власних творчих намірів	вирізняє окремі мовні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їхню суть наслідує окремі стильові риси текстів у процесі створення власного тексту чи медіатексту для взаємодії з іншими особами	порівнює та зіставляє мовні одиниці різних рівнів за визначеними ознаками порівнює тексти щодо наявності в них певних мовних явищ вирізняє спільні та різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб використовує для урізноманітнення власного мовлення літературні твори, словники та довідкові джерела	творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір

Оцінювання результатів навчання учнів 5-6-их класів у мовно-літературній освітній галузі (іноземна мова)

Поточне оцінювання – це процес встановлення рівня володіння мовних та мовленнєвих та життєвих компетентностей учнів/учениць у рамках уроку для досягнення очікуваних результатів навчання.

Тематичне оцінювання носить діагностичний характер і виставляється на основі поточного оцінювання. Поряд з встановлення рівня мовної і мовленнєвої компетентності, завдання для тематичного оцінювання включають перевірку і життєвих компетентностей – креативності, комунікації, критичного мислення, співпраці і т. д. Усна взаємодія оцінюється в ігровій формі, що моделює реальну життєву ситуацію.

Семестрове оцінювання здійснюється на основі тематичного та оцінювання груп результатів. Семестрове оцінювання також носить діагностичний характер. Діагностична робота визначає рівень сформованості мовної та мовленнєвої компетентностей учнів/учениць. Семестрове оцінювання може бути комплексним та визначати рівень сформованості комунікативної компетентності учня у використанні іноземної мови (лексика і граматики), рівень читання, слухання, говоріння і письма відповідно до вивченого протягом семестру або визначати рівень досягнень учнів/учениць з окремих видів мовленнєвої діяльності:

- сприйняття усної інформації та письмових текстів іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування.

- взаємодії з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу через засоби іноземної мови.
- наданні інформації, висловлювання думок почуттів та ставлення іноземною мовою.

Критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6-их класів у мовно-літературній освітній галузі (іноземна мова)

Група результатів навчання	Рівень досягнення результатів навчання			
	Початковий	Середній	Достатній	Високий
Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання	<p>розуміє деякі ідеї прослуханого та ідентифікує окремі факти почутого;</p> <p>розуміє повний зміст усного висловлювання лише за наявності наочностей (тексту, візуальної підтримки тощо)</p>	<p>розуміє ключові ідеї та думки усного мовлення без розуміння деталей почутого</p>	<p>розуміє зміст усного тексту в деталях та вміє виокремити основні ідеї почутого;</p> <p>розуміє складніші чи більш розгорнуті розмови за умови частих повторів та візуальної підтримки</p>	<p>розуміє зміст усного тексту повністю, аналізує зміст інформативних чи розповідних бесід, оголошень, інструкцій, повідомлень чи історій;</p> <p>сприймає складніші чи більш розгорнуті розмови (новини, пісні, відео) з частковим розумінням почутого та розумінням основної інформації</p>
Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння	<p>має значні труднощі із висловленням основної думки у дуже знайомих повсякденних розмовних формах;</p> <p>у відповідях на запитання обмежується окремими словами чи словосполученнями;</p> <p>застосовує деякі прості граматичні конструкції з помилками, які, однак, не</p>	<p>має труднощі з висловленням основної думки, навіть у дуже знайомих повсякденних розмовних формах;</p> <p>у відповідях обмежується короткими фразами або окремими словами з частими сумнівами та паузами;</p> <p>має значні труднощі у відповідях і репліках. застосовує лише обмежені граматичні конструкції;</p>	<p>передає основний зміст у дуже знайомих повсякденних формах;</p> <p>створює короткі висловлювання з частими ваганнями та паузами; застосовує прості репліки;</p> <p>використовує прості граматичні форми;</p> <p>застосовує відповідну лексику в розмові про повсякденні ситуації;</p>	<p>спілкується в повсякденних ситуаціях, незважаючи на труднощі;</p> <p>конструює довші речення, але не вміє використовувати складну мову, за винятком добре заучених висловлювань;</p> <p>застосовує прості репліки;</p> <p>використовує ряд характерної лексики під час розмови про повсякденні ситуації;</p>

	заважають сприйняттю інформації; Словниковий запас значно обмежений та не дозволяє формулювати висловлювання вільно. Вимова нерозбірлива.	використовує словниковий запас ізольованих слів і фраз; обмежено контролює вимову, яка часто нерозбірлива.		
Сприймає письмові тексти іноземною мовою / Читання	Розуміє деякі ідеї прочитаного та ідентифікує окремі факти змісту. Повний зміст письмового висловлювання розуміє лише за наявності наочностей	Розуміє ключові ідеї та думки прочитаного без розуміння деталей	Розуміє зміст письмового тексту деталях та вміє виокремити основні ідеї почутого. Більш розгорнуті чи складніші тексти (статті, історії, електронні ресурси) потребують частих прочитань та візуальної підтримки для розуміння почутого.	Розуміє зміст письмового тексту повністю, аналізує зміст коротких листів, оголошень, інструкцій, повідомлень чи історій. Може розуміти більш розгорнуті чи складніші тексти (статті, історії, електронні ресурси) відповідного рівня. Читає для розваги чи отримання інформації з частковим розумінням прочитаного та розумінням основної інформації.
Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо	Зміст абсолютно не пов'язаний з тематикою завдання. Цільовий читач не може зрозуміти зміст.	Використовує основний словниковий запас ізольованих слів і фраз із залученням кількох простих граматичних форм. Зміст письмового висловлювання частково зв'язний, застосовується проста пунктуація і часте використання сполучника «і». Можлива часткова невідповідність або неправильне тлумачення завдання. Цільовий читач мінімально розуміє зміст.	Розумно використовує основний словниковий запас належним чином. Вживає прості граматичні форми з деяким ступенем контролю, але іноді помилки можуть заважати зрозуміти зміст письмового висловлювання повністю. Текст зв'язується за допомогою основних, часто вживаних і повторюваних сполучних слів або сполучників. Можливі незначні невідповідності меті письмового висловлювання, але читач в цілому розуміє зміст написаного.	Загалом використовує повсякденну лексику належним чином. Вживає прості граматичні форми з високим ступенем контролю. Хоча помилки помітні, сенс може бути визначено. Написані речення пов'язані між собою і зрозумілі, використані основні сполучні слова. Тема написаного повністю відповідає меті письмового висловлювання, що залишає читача повністю поінформованим.

Оцінювання результатів навчання учнів 5—6-их класів у математичній освітній галузі

Оцінювання результатів навчання з курсу «Математика» спрямоване на перевірку обов'язкових результатів навчання в математичній освітній галузі та сформованості ключових компетентностей, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

Поточне оцінювання проводиться здебільшого як формувальне оцінювання, що здійснюється на уроках під час вивчення теми. Воно може реалізовуватися у вигляді усного опитування, тестування, письмової роботи чи цифрової діяльності за вибором вчителя. Тематичне та підсумкове оцінювання здебільшого має контролюючу мету та здійснюється наприкінці вивчення теми, семестру та навчального року.

Поточне, тематичне та підсумкове оцінювання учнів передбачає оцінювання таких трьох груп результатів навчання учнів, визначених у свідоцтві досягнень:

- Опрацьовує проблемні ситуації та створює математичні моделі
- Розв'язує математичні задачі
- Критично оцінює результати розв'язання проблемних ситуацій.

Група результатів навчання	Рівень досягнення результатів навчання			
	Початковий (розпізнавання, пригадування, відтворення)	Середній (розуміння, застосування)	Достатній (аналіз, синтез)	Високий (аналіз, синтез, застосування, продукування)
<i>Опрацьовує проблемні ситуації та створює математичні моделі</i>	<p>вирізняє у проблемній ситуації математичні дані;</p> <p>розрізняє початкові дані та шукані результати;</p> <p>розрізняє таблиці, діаграми, формули, графіки</p>	<p>визначає необхідні дані для розв'язання проблемної ситуації;</p> <p>здійснює пошук та зберігання даних математичного змісту;</p> <p>читає таблиці, діаграми, формули, графіки;</p> <p>визначає математичні характеристики навколишніх об'єктів;</p> <p>розробляє план розв'язання проблемної ситуації за аналогією</p>	<p>виокремлює простіші проблеми у складній проблемній ситуації</p> <p>виокремлює складові частини проблемної ситуації, що можуть бути розв'язані математичними методами;</p> <p>вирізняє проблемну ситуацію з аналогічним способом розв'язання;</p> <p>представляє математичні дані в різних формах;</p>	<p>вирізняє проблемні ситуації, які можуть бути розв'язані математичними методами;</p> <p>визначає компоненти математичної моделі проблемної ситуації;</p> <p>описує зв'язки між даними;</p> <p>планує власні дії, спрямовані на розв'язання проблемної ситуації;</p> <p>прогнозує межі, точність, можливі форми представлення результату;</p> <p>презентує свої висновки чи способи розв'язання</p>

			пропонує способи розв'язання проблемної ситуації; будує математичну модель за аналогією	
<i>Розв'язує математичні задачі</i>	розпізнає та інтерпретує числові дані, розпізнає геометричні об'єкти та їх елементи на площині та в просторі	використовує правила та послідовність дій з математичними об'єктами для розв'язання проблемних ситуацій	аналізує математичну інформацію, робить висновки; вибирає раціональний спосіб розв'язання проблемної ситуації; перетворює та представляє дані у текстовій, табличній та графічній формі;	пропонує раціональний спосіб розв'язання проблемної ситуації; виявляє ініціативу та пропонує можливі варіанти залучення додаткових ресурсів і даних
<i>Критично оцінює результати розв'язання проблемних ситуацій</i>	розрізняє умову і вимогу, відомі та невідомі елементи проблемної ситуації	відповідає на запитання щодо умови, залежності між елементами проблемної ситуації	відповідає на запитання щодо умови, залежності між елементами проблемної ситуації, недостатності та надлишковості даних; групує математичні об'єкти за спільними ознаками, описує їх властивості	презентує результати розв'язання проблемної ситуації, використовуючи різні способи та інструменти; використовує властивості математичних об'єктів для обґрунтування своїх дій та їх наслідків

Оцінювання результатів навчання учнів 5-6-их класів у природничій освітній галузі

Результати навчання учнів оцінюються за такими трьома групами результатів:

1. Робота з інформацією природничого змісту.
2. Проводить дослідження природи.
3. Усвідомлює закономірності природи.

Оцінюють результати, яких досягнули учні / учениці за однією, кількома, чи всіма групами результатів. На основі формульованого оцінювання установлюють результати, яких досягли учні / учениці на певний момент. Вони залежать від психоемоційного та фізичного стану дитини, і тому можуть бути лише підґрунтям для висновків щодо залученості дитини у навчальний процес, динаміки її розвитку, зусиль, яких дитина прикладає під час навчання, відповідності методів, форм, засобів навчання, які використовує

вчитель, навчальним можливостям та віковим особливостям учнів/учениць тощо. Формувальне оцінювання слугує для визначення динаміки розвитку окремого учня / учениці і класу загалом та адаптування навчального процесу до потреб учнів/учениць. Тому результати цього оцінювання не сумуються, не накопичуються, за ними не розраховується середнє тощо.

Група результатів навчання	Рівень досягнення результатів навчання			
	Початковий (розпізнавання, пригадування, відтворення)	Середній (розуміння, застосування)	Достатній (аналіз, синтез)	Високий (оцінювання, я, продукування)
Робота з інформацією природничого змісту.	здійснює пошук опису об'єктів, явищ, процесів у запропонованій інформації природничого змісту; відповідає на чітко сформульовані запитання за опрацьованою інформацією	здійснює пошук інформації природничого змісту в доступних джерелах описує об'єкти, явища, процеси на основі нетекстової інформації (графіків, таблиць, діаграм, інфографіки тощо), використовуючи відповідну наукову термінологію	порівнює інформацію природничого змісту, здобуту в різних джерелах; виділяє істотне в інформації природничого змісту; узагальнює опрацьовану інформацію природничого змісту	представляє текстову інформацію / аудіоінформацію у формі графічної, табличної інформації або інфографіки; пояснює значення інформації для розв'язання життєвої /навчальної проблеми; створює презентації здобутої інформації природничого змісту в запропонований спосіб
Проводить дослідження природи	називає досліджувані об'єкти / явища; виконує окремі дії за інструкцією, дотримуючись правил безпеки; спостерігає; використовує окремі інструменти; фіксує результати етапів дослідження у	добирає об'єкти дослідження; складає план і виконує дослідження за інструкцією; описує окремі етапи дослідження; називає одержані результати дослідження й зіставляє їх з відомими даними; використовує правила, способи і відповідні засоби для розв'язання	визначає мету й завдання, етапи дослідження, складає план, створює самостійно / в групі моделі для дослідження; визначає чинники, які вплинули на результати дослідження; виконує спостереження та	формулює гіпотезу, результатами визначає чинники, які сприяли/завадили досягненню мети дослідження; добирає і застосовує правила, способи і відповідні засоби для розв'язання дослідницької проблеми; пропонує способи практичного використання

	запропонований спосіб	дослідницької проблеми	експериментальний склад планом; використовує запропоновані для виконання досліджень і спостережень інструменти, пояснює призначення їх; презентує результати дослідження в запропонований спосіб; установлює причиново-наслідкові зв'язки між будовою і властивостями об'єктів дослідження	результатів досліджень
Усвідомлює закономірності природи	наводить приклади об'єктів і явищ природи; використовує окремі наукові поняття й терміни; знаходить приклади використання здобутків природничих наук у запропонованій інформації	вирізняє з-поміж об'єктів / явищ природи ті, що мають одну спільну ознаку; розуміє і пояснює окремі поняття, терміни; описує будову й називає окремі властивості об'єктів, явища природи й технологічні процеси; застосовує окремі із запропонованих правил, способів і відповідних засобів для розв'язання	ставить запитання про будову і властивості об'єктів природи, умови виникнення та перебігу природних явищ, ознаки їх; вирізняє з-поміж об'єктів / явищ природи ті, що мають кілька спільних ознак; групує об'єкти / явища природи за визначеною ознакою; пояснює взаємозв'язки об'єктів і явищ природи;	визначає ознаки, за якими об'єкти/ явища природи об'єднано в окремі групи; обирає самостійно наукове пояснення явищ природи/фактів/даних; використовує наукові факти для формулювання власних суджень; установлює певні закономірності в природі, підтверджує їх самостійно дібраними прикладами;

		навчальної / життєвої проблеми;	ілюструє прикладами використання здобутків природничих наук пояснює можливі зміни природних об'єктів і явищ залежно від певних умов; застосовує правила, способи і відповідні засоби для розв'язання навчальної / життєвої проблеми,	обґрунтовує обрані способи розв'язання навчальної / життєвої проблеми; пояснює значення науки, внесок учених-природників і винахідників для створення нових технологій і сучасної техніки; перевіряє результат розв'язання навчальної / життєвої проблеми і визначає чинники, які сприяли / завадили її розв'язанню
--	--	---------------------------------	--	---

Оцінювання результатів навчання учнів 5-6-их класів у технологічній освітній галузі

Розроблені критерії спрямовані на оцінювання досягнутих результатів навчання передбачених Державним стандартом базової середньої освіти, і зокрема, змістом технологічної освітньої галузі. Вони мають зосередити увагу вчителя не стільки на виріб який проектує і виготовляє учень/учениця, як на результати навчання, яких він досягає. Проектування та виготовлення виробу не є самоціллю, і радше слугує засобом для формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, які відображені у результатах навчання.

Чотири рівні досягнення результатів навчання: *початковий, середній, достатній, високий*. Групи результатів навчання: *проектує та виготовляє вироби, застосовує технології декоративно-ужиткового мистецтва, виявляє самозарадність у побуті / освітньому процесі*.

початковий рівень: *відтворює* етапи проектно-технологічної діяльності за зразками *лише під керівництвом вчителя*, допускаючи ряд недоліків/помилочок, які суттєво впливають на якість кінцевого результату, *не проявляє здатності до співпраці* під час проектно-технологічної діяльності; діє *лише під керівництвом вчителя*, виконує завдання за “зразком”.

середній рівень: *виконує* етапи проектно-технологічної діяльності з *допомогою або під керівництвом вчителя* із рядом недоліків, які не суттєво впливають на якість кінцевого результату, проявляє *низький ступінь здатності до співпраці* під час проектно-технологічної діяльності; діє з *допомогою або під керівництвом вчителя*, виконує типові завдання або відтворює запропонований іншими план на виготовлення виробу.

достатній рівень: *розуміє суть і значення* проектно-технологічної діяльності, *втілюючи* власні ідеї у виконанні його етапів *самостійно або з допомогою*

вчителя, із можливою присутністю незначних недоліків у роботі, які не впливають на якість кінцевого результату, проявляє достатню здатність до співпраці для реалізації проектно-технологічної діяльності; діє з допомогою вчителя або самостійно, застосовує творчий підхід у виконанні завдань, може вносити зміни до запропонованого іншими плану на виготовлення виробу.

високий рівень: *продукує оригінальні рішення результатів проектно-технологічної діяльності, втілює власні творчі ідеї у розробленні варіанту моделі проекту/ продукту, виконуючи завдання творчо, із високим ступенем самостійності у роботі та якістю кінцевого результату, проявляючи активність у співпраці в колективі на всіх етапах проектно-технологічної діяльності; діє самостійно або за опосередкованої допомоги вчителя, реалізує власні ідеї у проекті, бере участь або виявляє ініціативу у створенні власного/спільного плану на виготовлення виробу.*

Критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6-их класів у технологічній освітній галузі

Групи результатів навчання	Рівень досягнення результатів навчання			
	Початковий (розпізнавання, пригадування, відтворення)	Середній (розуміння, застосування)	Достатній (аналіз, синтез)	Високий (оцінювання, створення, продукування)
Проектує та виготовляє вироби	<p>називає ідею / тему проекту;</p> <p>обирає моделі-аналогі для роботи в проекті;</p> <p>виконує технологічні операції за зразком;</p> <p>називає результати проектно-технологічної діяльності;</p> <p>використовує безпечні матеріали у роботі над проектом</p>	<p>визначає результати проектно-технологічної діяльності відповідно до теми та ідеї проекту;</p> <p>наводить приклади моделей-аналогів;</p> <p>виконує ескіз власного продукту / виробу на основі моделей-аналогів;</p> <p>використовує інструменти та пристосування, дотримуючись правил і норм;</p>	<p>обирає об'єкт проектування;</p> <p>визначає завдання проекту та шляхи досягнення його мети;</p> <p>визначає практичне застосування, користь та функційність проектованого виробу;</p> <p>добирає актуальну інформацію про об'єкт проектування;</p> <p>виконує малюнок моделі виробу;</p> <p>презентує результати проектно-</p>	<p>пропонує ідеї / теми проектів;</p> <p>планує проектно-технологічну діяльність;</p> <p>описує ймовірні ризики реалізації проекту;</p> <p>розробляє критерії оцінки об'єкту проектування;</p> <p>упорядковує та презентує інформацію про об'єкт;</p> <p>здійснює художнє конструювання виробу</p> <p>застосовує різні методи проектування</p>

		виконує технологічні операції за готовим планом; застосовує технології обробки вторинних матеріалів	технологічної діяльності; дотримується правил сортування відходів під час роботи над проектом; використовує ощадно матеріали під час виготовлення виробу	для втілення творчих ідей; застосовує різні засоби презентації результатів проектування; оцінює ефективність дібраних матеріалів для створення виробу і вказує на ризики їх використання
Застосовує технології декоративно-ужиткового мистецтва	називає види декоративно-ужиткового мистецтва, наводить приклади; відтворює технологічні операції відповідно до створення виробу в етностилі за зразком	розрізняє види декоративно-ужиткового мистецтва; розповідає про значення декоративно-ужиткового мистецтва; використовує ідеї декоративно-ужиткового мистецтва у власній творчості	розрізняє твори різних видів декоративно-ужиткового мистецтва, називає їх творців; вирізняє технології і техніки декоративно-ужиткового мистецтва; пояснює можливості реалізації створених виробів в етностилі; визначає і класифікує твори декоративно-ужиткового мистецтва	втілює власні творчі ідеї в конструкцію виробу; застосовує технології і техніки декоративно-ужиткового мистецтва у процесі виготовлення та оздоблення виробів; обґрунтовує значення декоративно-ужиткового мистецтва у житті; відбирає ідеї декоративно-ужиткового мистецтва для творчого застосування
Виявляє самозарадність у побуті/освітньому процесі	визначає власні та чужі потреби в організації побуту; виконує побутові завдання за планом; розрізняє види побутової техніки за функціональні	розрізняє види діяльності в побуті та освітньому процесі; називає та записує складові частини плану для побутової діяльності чи організації освітнього процесу;	аналізує власний досвід і можливості в побутовій діяльності та освітньому процесі; знаходить, аналізує та узагальнює актуальну інформацію для реалізації проекту; розрізняє корисні для здоров'я елементи життєвого простору, обґрунтовує	генерує ідеї, які можуть бути корисними для збереження навколишнього середовища і сталого розвитку; презентує та аргументує власні ідеї у покращенні власного / спільного побуту; висловлює судження стосовно наслідків

	м призначення м	пояснює призначення побутової техніки, вказує безпечні способи її застосування; дотримується встановлених вимог до техніки безпеки під час експлуатації технічних пристроїв у побутових умовах; розшифровує маркування товарів, товарні й інші знаки	раціональність їх використання; облаштовує та вдосконалює власний чи спільний життєвий простір; аргументує використання побутової техніки в проєкті	власних дій для навколишнього середовища
--	--------------------	--	---	--

Оцінювання результатів навчання учнів 5-6-их класів в інформатичній освітній галузі

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до загальних критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з інформатики, розроблених в закладі освіти.

Вибір форм, змісту та способів поточного та підсумкового оцінювання результатів навчання здійснюється педагогічними працівниками закладу освіти залежно від дидактичної мети. Діагностичні та інші види робіт рекомендуємо проводити на розсуд вчителя. Поточне та підсумкове оцінювання може здійснюватися із застосування таких основних форм та способів:

- практичної, зокрема шляхом планування та виконання експериментальних досліджень, планування та реалізації проєктів, виготовлення моделей, створення нових та/або використання існуючих комп'ютерних програм та інших інформаційних продуктів тощо;
- письмової, у тому числі графічної, зокрема шляхом бланкового тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами тощо;
- цифрової, зокрема шляхом тестування в електронному форматі або виконання інтерактивних онлайн вправ;
- усної, зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування, а також організації інтерактивних заходів.

Пропонуємо такий перелік груп результатів, що буде зазначений в орієнтовній формі свідоцтва досягнень для 5-6 класів:

1. Працює з інформацією, даними, моделями
2. Створює інформаційні продукти
3. Працює у цифровому середовищі

4. Безпечно та відповідально працює з інформаційними технологіями

Таблиця 7.1

Орієнтовні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6-их класів в інформатичній освітній галузі

Групи результатів навчання	Рівень досягнення результатів навчання			
	Початковий	Середній	Достатній	Високий
Працює з інформацією, даними, моделями	Знає, розуміє, наводить приклади, повторює навчальні дії	Застосовує вміння, виконує дії	Аналізує, порівнює, класифікує, структурує, пояснює, ілюструє інформацію	Створює рішення, оцінює за критеріями, обґрунтовує, формує судження
Створює інформаційні продукти	Виконує дії у супроводі вчителя	Виконує дії за докладною інструкцією, з допомогою вчителя	Виконує дії самостійно або в групі, за інструкцією, шаблоном, зразком, сформульованим завданням	Виконує дії самостійно, творчо, оцінює за критеріями, генерує ідеї, знаходить власні розв'язки, опановує нові засоби чи інформаційні технології
Працює в цифровому середовищі	Виконує дії у супроводі вчителя	Виконує дії за докладною інструкцією, з допомогою вчителя	Виконує дії самостійно або в групі, за інструкцією, шаблоном, зразком, сформульованим завданням	Виконує дії самостійно, допомагає іншим, оцінює за критеріями, опановує нові, використовує ефективні прийоми роботи
Безпечно та відповідально працює з інформаційними технологіями	Демонструє безпечну та відповідальну поведінку в знайомій ситуації, епізодично	Демонструє безпечну та відповідальну поведінку у типовій ситуації, після нагадування	Демонструє безпечну та відповідальну поведінку у новій та змодельованій ситуації	Демонструє безпечну та відповідальну поведінку у нестандартній ситуації, оцінює таку поведінку за критеріями

Оцінювання результатів навчання учнів 5-6-их класів у соціальній і здоров'язбережувальній освітній галузі

Групи результатів навчання	Рівень досягнення результатів навчання			
	Початковий	Середній	Достатній	Високий
Піклується про здоров'я	<p>Визначає чинники здорового способу життя</p> <p>ідентифікує ознаки нездорової поведінки</p> <p>виокремлює інформацію та обговорює ситуації булінгу, зокрема кібербулінгу</p> <p>описує способи надання домедичної допомоги собі та іншим у випадках ушкоджень та травм</p> <p>називає причини та наслідки виникнення конфліктів у різних ситуаціях</p> <p>ідентифікує зміни, які відбуваються під час переходу в основну школу</p> <p>розрізняє інфекційні та неінфекційні захворювання</p> <p>називає продукти</p>	<p>здійснює вибір та ухвалює рішення з огляду на вплив чинників щодо здорового способу життя</p> <p>пояснює наслідки нездорової поведінки на основі інформації, що міститься у різних текстах</p> <p>протидіє проявам тиску, агресії, маніпуляції і неповаги щодо себе та інших осіб</p> <p>надає долікарську допомогу собі та іншим особам у випадку ушкоджень чи травм у межах своїх можливостей</p> <p>визначає причини та наслідки виникнення конфліктів у різних ситуаціях</p> <p>приймає індивідуальні темпи вікових змін в організмі як вияв норми</p> <p>моделює за алгоритмом профілактичні заходи щодо інфекційних і неінфекційних захворювань</p> <p>обирає продукти харчування, способи проведення дозвілля, відповідний одяг тощо, які приносять задоволення і користь для</p>	<p>аналізує вибір свій та інших осіб з урахуванням користі для здорового, безпечного способу життя</p> <p>аналізує причини вибору нездорової поведінки</p> <p>прогнозує ризики комунікації у віртуальному середовищі</p> <p>моделює ситуацію надання першої долікарської допомоги в разі травматизму чи поганого самопочуття</p> <p>моделює ситуацію з конструктивним залагодженням конфліктів</p> <p>досліджує та обговорює чинники, що впливають на стан здоров'я, зміни і розвиток організму</p> <p>приймає і виконує профілактичні заходи щодо інфекційних і неінфекційних захворювань</p> <p>аналізує вибір продуктів і товарів за показниками якості, строків придатності, складу</p>	<p>обґрунтовує наслідки вибору альтернативного рішення щодо моделей поведінки, спрямованих на збереження здоров'я, добробуту та безпеки</p> <p>передбачає вплив нездорової поведінки на здоров'я, безпеку, добробут власний та інших осіб, зокрема неналежного використання цифрових пристроїв</p> <p>розробляє стратегію подолання булінгу, визначає джерела допомоги жертвам булінгу, звертається за допомогою до інших осіб</p> <p>здійснює оцінювання доцільності поведінки у ситуаціях надання домедичної допомоги при ушкодженнях та травмах</p> <p>пропонує способи уникнення конфліктів та їх залагодження у нестандартних ситуаціях</p> <p>оцінює і визначає причини вікових</p>

	харчування, способи проведення дозвілля, відповідний одяг тощо, які приносять задоволення і користь для здоров'я, безпеки і добробуту	здоров'я, безпеки і добробуту		змін в організмі, зокрема в період статевого дозрівання оцінює наслідки недотримання профілактичних заходів щодо інфекційних і неінфекційних захворювань оцінює форми поведінки, які приносять задоволення без нанесення шкоди власному здоров'ю і здоров'ю інших осіб
Приймає рішення для безпеки	розпізнає та відтворює інформацію щодо потенційних небезпек навколишнього середовища (дорожній рух, забруднення, хімічні речовини, ультрафіолетове випромінювання тощо) обирає з переліку речовин ті, що можуть становити небезпеку (ліки, алкоголь, побутова хімія тощо) описує способи діяльності у	описує ситуації потенційних небезпек навколишнього середовища (дорожній рух, забруднення, хімічні речовини, ультрафіолетове випромінювання тощо) вирізняє речовини, що можуть становити небезпеку (ліки, алкоголь, побутова хімія тощо) обирає із знайомих моделей поведінки способи діяльності у непередбачуваних ситуаціях описує моделі належного використання цифрових пристроїв, комунікації у віртуальному середовищі	визначає потенційні небезпеки навколишнього середовища (дорожній рух, забруднення, хімічні речовини, ультрафіолетове випромінювання тощо) описує способи поводження із небезпечними речовинами (ліки, алкоголь, побутова хімія тощо) визначає способи діяльності у та непередбачуваних надзвичайних ситуаціях передбачає вплив на здоров'я, безпеку, добробут себе та інших неналежного використання цифрових пристроїв, комунікації у	установлює причиново-наслідкові зв'язки між потенційними небезпеками навколишнього середовища, та здоров'ям і безпекою людини оцінює ризики від впливу небезпечних речовин на людину та навколишнє середовище прогнозує наслідки своїх дій у непередбачуваних і надзвичайних ситуаціях прогнозує ризики неналежного використання цифрових пристроїв, комунікації у

	<p>надзвичайних ситуаціях</p> <p>розпізнає ситуації неналежного використання цифрових пристроїв</p> <p>пояснює на прикладах, як вибір рішень залежить від зовнішніх чинників</p>	<p>обирає рішення проблемної ситуації, враховуючи зовнішні чинники</p>	<p>віртуальному середовищі</p> <p>пояснює вибір власних альтернатив і рішень з огляду на вплив зовнішніх чинників</p>	<p>віртуальному середовищі</p> <p>обґрунтовує наслідки вибору альтернативного рішення щодо моделей поведінки, спрямованих на збереження здоров'я, добробуту та безпеки</p>
<p>Виявляє підприємливість та поводить етично</p>	<p>називає свої сильні сторони і зони розвитку</p> <p>розрізняє потреби, бажання, інтереси та цілі</p> <p>розуміє необхідність організації власного освітнього простору, раціонального розподілу часу</p> <p>розуміє необхідність спілкування і співпраці за принципами взаємоповаги, взаємодії, недискримінації та толерантності</p> <p>розпізнає приклади поведінки, дружньої до</p>	<p>визначає свої потреби, бажання, інтереси та цілі</p> <p>організовує власний освітній простір, раціонально розподіляє час</p> <p>визначає ознаки неповаги, нетолерантності і дискримінації</p> <p>ефективно спілкується і співпрацює, враховуючи спільні цілі та індивідуальні особливості і потреби учасників спільної діяльності</p> <p>розуміє цілі сталого розвитку</p> <p>відбирає ресурси і пропонує варіанти для повторної переробки</p> <p>розрізняє та зазначає законні джерела</p>	<p>аналізує і систематизує свої потреби, бажання, інтереси, цілі та власний поступ</p> <p>виявляє зацікавлення до тривалої систематичної діяльності (хобі, спорт, мистецтво, навчання тощо) та наполегливість у досягненні мети</p> <p>пропонує та пояснює шляхи вирішення ситуація з проявом неповаги, нетолерантності і дискримінації</p> <p>аналізує вплив діяльності людини щодо реалізації цілей сталого розвитку</p> <p>визначає потребу ефективного використання ресурсів</p> <p>визначає взаємозв'язок між</p>	<p>планує особистісний розвиток та навчання на основі самооцінювання та аналізу власного поступу</p> <p>визначає цілі власної діяльності і стратегії їх досягнення</p> <p>пропонує і планує моделі ефективного спілкування співпраці, запобігання виникненню дискримінаційних ситуацій</p> <p>моделює ситуації та пояснює причинно-наслідкові зв'язки щодо ощадливого використання ресурсів</p>

	<p>навколишнього середовища пояснює</p> <p>пояснює необхідність ефективного планування і ошадливого використання ресурсів, зокрема власних (час, здоров'я, фінанси)</p> <p>пояснює значення волонтерства</p> <p>пояснює поняття і вирізняє ознаки доброчинності</p>	<p>доходів для свого віку</p> <p>визначає значення для суспільства і наводить приклади результатів діяльності представників різних професій</p> <p>розуміє сфери застосування волонтерства</p>	<p>економічними поняттями (гроші, зайнятість, професія, підприємництво, добробут тощо)</p> <p>аналізує можливості добродчинних і волонтерських активностей щодо вирішення проблем класу, школи, громади</p>	<p>проявляє свою підприємливість</p> <p>розробляє і пропонує варіанти підприємливих дій у групі</p> <p>розробляє і пропонує добродчинні і волонтерські проекти в межах класу, школи, громади</p>
--	---	--	---	--

Оцінювання результатів навчання учнів 5-6-их класів у громадянській та історичній освітній галузі

Підсумкове оцінювання здійснюється із застосуванням різноманітних форм на розсуд вчителя: виконання практичних робіт, діагностичних робіт, навчальних проєктів, створення творчих продуктів; письмових робіт (зокрема й написання есе, створення інфографіки, роботи з таблицями, візуальними джерелами, картами тощо); тестування; усного опитування.

Під час оцінювання варто спиратися на наведені в Державному стандарті базової середньої освіти орієнтири для оцінювання. Оскільки Державний стандарт передбачає повне досягнення цих результатів на кінець 6 класу, а логіка та поступ у процесі досягнення результатів можуть суттєво відрізнятись залежно від програми, яку ви обрали, радимо поєднувати загальні рекомендації з очікуваними результатами навчання, наведеними в обраній модельній навчальній програмі до тем, які вивчають учні. Оцінювати слід ті компоненти, які реалізуються відповідно до обраної програми. Для цього варто звертати увагу на очікувані результати навчання, наведені до кожної теми у обраній вами програмі.

Орієнтовні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6-их класів у громадянській та історичній освітній галузі

Група результатів навчання	Рівень досягнення результатів навчання			
	Початковий (розпізнавання, пригадування, відтворення)	Середній (розуміння, застосування)	Достатній (аналіз, синтез)	Високий (оцінювання, створення, продукування)
Орієнтується в історичному часі і просторі	<p>називає та виокремлює дати в навчальному матеріалі;</p> <p>пояснює на прикладах поняття раніше / пізніше;</p> <p>установлює одночасність подій;</p> <p>знаходить окремі об'єкти на карті</p>	<p>пояснює на прикладах відмінність між одиницями вимірювання історичного часу;</p> <p>розрізняє дати в роках, століттях і тисячоліттях;</p> <p>визначає віддаленість одних подій від інших;</p> <p>розрізняє системи літочислення;</p> <p>позначає розміщення об'єктів на карті, будує уявні маршрути;</p> <p>читає легенду карти, може за нею визначити історичний період, зображений на карті</p>	<p>укладає в хронологічній послідовності події, явища, процеси, подані у навчальному матеріалі;</p> <p>виокремлює періоди, етапи історичних подій, явищ, процесів, визначає їх часові межі;</p> <p>будує розповідь за даними історичної карти;</p> <p>відтворює події, зображені на карті, спираючись на легенду</p>	<p>виявляє причиново-наслідкові зв'язки між історичними та суспільно значущими подіями, явищами, процесами;</p> <p>співвідносить дані карти з іншими джерелами інформації;</p> <p>виявляє залежність та/або зіставляє географічні умови та розвиток господарства, суспільства, культури;</p> <p>використовує історичний час (датування) для послідовної розповіді про певні події, явища, процеси</p>
Працює з інформацією історичного змісту	<p>називає різні види джерел історичної та соціальної інформації;</p> <p>добирає джерела історичної та соціальної інформації за допомогою вчителя</p>	<p>розрізняє джерела інформації за видами;</p> <p>формулює запитання до теми уроку на основі джерел інформації;</p> <p>добирає інформацію з різних джерел за заданими критеріями;</p> <p>використовує окремі відомості</p>	<p>знаходить у тексті причини та наслідки історичних та суспільно значущих подій, явищ, процесів;</p> <p>формулює уточнювальні запитання;</p> <p>порівнює інформацію різних видів;</p>	<p>формулює історично обґрунтовані запитання;</p> <p>самостійно обирає критерії для порівняння подій, явищ, процесів;</p> <p>самостійно добирає джерела інформації;</p> <p>робить висновки щодо причин або</p>

		джерел інформації в усній / письмовій відповіді; буде виступ за наданим планом	оперує відомостями з різних джерел інформації; складає план виступу	наслідків подій, спираючись на наявні джерела; наводить приклади множинності трактувань минулого і сучасного; презентує результати роботи з джерелами
Виявляє повагу до гідності людини та соціальну активність	називає громадянознавчі поняття; розрізняє суспільні явища і процеси; дотримується колективно встановлених правил	пояснює громадянознавчі поняття, дає їхні визначення, ілюструє відповідні поняття прикладами; описує суспільні явища і процеси; долучається до обговорення змодельованих ситуацій та/або суспільно значущих проблем	аналізує ситуації, пов'язані з громадянознавчими поняттями; характеризує й порівнює суспільні явища, процеси; бере участь в обговоренні варіантів вирішення змодельованих ситуацій; висловлює ідеї/пропозиції щодо можливих заходів та/або способів вирішення суспільно значущих проблем	моделює ситуації, пов'язані з застосуванням відповідних громадянознавчих понять; оцінює суспільні явища і процеси; ініціює пропозиції, пропонує варіанти дій для розв'язання змодельованих ситуацій; конструктивно долучається до ухвалення рішень у класі; бере участь у громадських заходах у межах освітнього закладу

**Критерії оцінювання навчальних досягнень
учнів, що здобувають базову середню та профільну середню освіту
(7-11 класи)**

Оцінювання учнів 5-11 класів здійснюється відповідно до наказу МОН України від 21.08.2013 №1222 "Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти",

Рівні навчальних досягнень: I. Початковий

1 бал - Учні розрізняють об'єкти вивчення.

2 бали - Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.

3 бали - Учні відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання.

Рівні навчальних досягнень: II. Середній

4 бали - Учні з допомогою вчителя відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію.

5 балів - Учні відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, правило.

6 балів - Учні виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.

Рівні навчальних досягнень: III. Достатній

7 балів - Учні правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії.

8 балів - Знання учнів є достатніми. Учні застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності.

9 балів - Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.

Рівні навчальних досягнень: IV. Високий

10 балів - Учні мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.

11 балів - Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.

12 балів - Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації.

Видами оцінювання навчальних досягнень учнів є **поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація.**

Поточне оцінювання - це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня (учениці) в оволодінні змістом предмета, вміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм.

Об'єктом поточного оцінювання рівня навчальних досягнень учнів є знання, вміння та навички, самостійність оцінних суджень, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі поурочного вивчення теми. Його основними завдання є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок.

Формами поточного оцінювання є індивідуальне, групове та фронтальне опитування; робота з діаграмами, графіками, схемами; зарисовки біологічних об'єктів; робота з контурними картами; виконання учнями різних видів письмових робіт; взаємоконтроль учнів у парах і групах; самоконтроль тощо. В умовах упровадження зовнішнього незалежного оцінювання особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів.

Інформація, отримана на підставі поточного контролю, є основною для коригування роботи вчителя на уроці.

Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу).

Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів забезпечує:

- усунення безсистемності в оцінюванні;
- підвищення об'єктивності оцінки знань, навичок і вмінь;
- індивідуальний та диференційований підхід до організації навчання;
- систематизацію й узагальнення навчального матеріалу;
- концентрацію уваги учнів до найсуттєвішого в системі знань з кожного предмета.

Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, лабораторних, самостійних, творчих, контрольних робіт) та навчальної активності школярів.

Перед початком вивчення чергової теми всі учні мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять); кількістю й тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; умовами оцінювання.

Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а **за рік** - на основі семестрових оцінок.

Учень (учениця) має право на підвищення семестрової оцінки. При цьому потрібно мати на увазі, що відповідно до Положення про золоту медаль "За високі досягнення в навчанні" та срібну медаль "За досягнення в навчанні", затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 17.03.08 № 186, підвищення результатів семестрового оцінювання шляхом переатестації не дає підстав для нагородження випускників золотою або срібною медалями.

У процесі навчання, зокрема під час оцінювання, учитель повинен виявляти доброзичливість, вимогливість поєднувати з індивідуальним підходом, тобто порівнювати виявлені досягнення учня (учениці) не тільки з нормою, а з його (її) попередніми невдачами чи успіхами.

VIII розділ

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Систему внутрішнього забезпечення якості освіти Загальноосвітньої школи I-III ступенів №1 Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області складають такі компоненти:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності,
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності,
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності,
- якість проведення навчальних занять,
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності,
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення,
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти,
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Кадрове забезпечення освітньої діяльності

Визначальним показником у підборі педагогічних кадрів ЗОШ I-III ступенів №1 є висока кваліфікація вчителя та його спроможність і прагнення постійно

підвищувати свій професійний рівень. У 2023-2024 н.р. у ЗЗСО освітній процес забезпечують:

Директор – заслужений працівник освіти України;
учитель фізики - заслужений учитель України;
учителі-методисти – 16 педагогів;
старші вчителі – 3 педагоги;
учителі вищої кваліфікаційної категорії – 23 педагоги;
учителі I кваліфікаційної категорії – 6 педагогів;
учителі II кваліфікаційної категорії – 7 педагогів;
учителі-спеціалісти – 1.

Крім того, педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами здійснюють 7 асистентів учителя. Психологічний супровід освітнього процесу здійснює практичний психолог вищої категорії. У школі працює педагог-організатор, бібліотекар, керівник гуртка естетичного профілю.

На виконання законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та з метою забезпечення якості освітнього процесу в ЗОШ I-III ступенів №1 створено необхідні умови для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників. Так, педагоги підвищують свій науково-методичний рівень через:

- проходження курсів підвищення кваліфікації;
- самостійне проходження дистанційних навчальних курсів;
- проходження онлайн-курсів;
- участь у семінарах-практикумах, майстер-класах, вебінарах, коучингах;
- участь у публічних лекціях, неконференціях та ін.

Обсяг підвищення кваліфікації педагогічних працівників у міжатестаційний період становить не менше 150 годин. Щороку педагогічною радою школи затверджується план підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Організація атестації педагогічних працівників здійснюється відповідно до вимог Положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 09.09.2022 №805. Атестація проходить шляхом поетапного виконання запланованого: вивчення системи роботи педагогічних працівників через відвідування уроків, у тому числі відкритих; через аналіз матеріалів внутрішньошкільного моніторингу, з'ясування рівня виконавчої та трудової дисципліни педагогічних працівників протягом атестаційного періоду. Алгоритм проведення атестації сприяє формуванню професійно-педагогічної та соціально-психологічної культури педагогів, розширенню й поглибленню їх знань, продукуванню ними нових педагогічних ідей, технологій навчання та виховання в сучасних умовах, творчому росту педагогічних працівників.

Ще одним із засобів підвищення професійного рівня педагогів школи є сертифікація, яка пропагується й упроваджується в ЗЗСО.

Важливим засобом підвищення рівня освітнього процесу є участь учителів школи в щорічному конкурсі «Учитель року».

Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності здійснюється через дотримання положень нормативно-правових актів з питань освіти, а також через наявність необхідної кількості навчально-методичної літератури з усіх навчальних дисциплін. Освітня програма школи складена на основі типових освітніх програм. Усі навчальні програми, підручники, навчальні й методичні посібники, що використовуються в освітньому процесі, схвалені Міністерством освіти і науки України й рекомендовані для застосування в закладах загальної середньої освіти. Освітній процес у школі організовується згідно із методичними рекомендаціями Міністерства освіти і науки України. Виконання навчальних планів і програм контролюється адміністрацією школи.

Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності перебуває під постійним контролем адміністрації та засновника. У ЗОШ I-III ступенів №1 створено інноваційне освітнє середовище. Втілення інновацій забезпечується найсучаснішими засобами навчання на базі комплексу інноваційних кабінетів. Так, освітній процес здійснюється в сучасних кабінетах: лінгафонному, 3-D кінотеатрі, кабінеті фізики, IT-центрі, Apple-класі, кабінет робототехніки, кабінеті хімії, кабінеті леґоконструювання. Учні навчального закладу мають можливість користуватися засобами навчання майбутнього. Так, у школі наявні: 66 комп'ютерів, 66 планшетів, квадрокоптер, 20 комплектів LEGO Mindstorms Education EV3 для конструювання роботів, 10 робототехнічних платформ нового покоління LEGO WeDo 2.0 для початкової школи, 3-D принтер, окуляри віртуальної реальності, action-камера. 13 кабінетів базової та профільної школи обладнані мультимедійними комплексами або комп'ютером та мультимедійним проектором, у двох кабінетах є телевізор, один обладнаний сучасним інтерактивним дисплеєм. Усі кабінети початкової школи обладнані технічними засобами й меблями згідно із вимогами Нової української школи. У школі створена медіалабораторія. Всі навчальні кабінети підключені до мережі «Інтернет». У школі є спортивна зала, актові зала, їдальня. Для доступності до навчального закладу людей з особливими освітніми потребами побудовано сучасний пандус. Заклад обладнаний автоматичною пожежною сигналізацією.

Забезпечення якості проведення навчальних занять у ЗОШ I-III ступенів №1 здійснюється через систему планування (календарне, поурочне), постійне самовдосконалення педагогів, використання ними передового педагогічного досвіду та досягнень сучасної техніки й педагогіки, застосування інноваційних технологій. Сприяє цьому робота семінарів, методичних об'єднань, творчих груп. Адміністрація школи здійснює постійний контроль за якістю навчальних занять через вивчення системи роботи педагогічних працівників, класно-узагальнюючий контроль та різного роду моніторинги: моніторинг стану викладання навчальних предметів, моніторинг формування предметних компетентностей, моніторинг упровадження наскрізних ліній, моніторинг упровадження інноваційних технологій та ін. Контроль та моніторинг здійснюються планово за окремими графіками та позачергово у разі необхідності. Спостереження за уроком є однією із дієвих форм забезпечення

якості навчальних занять. Основними вимогами, які ставить адміністрація до уроку педагогів школи є:

- варіативність і гнучкість структури уроку;
- спрямованість уроку на особистість учня;
- оптимізація форм роботи на уроці;
- формування найважливіших компетентностей учнів;
- співпраця вчителя й учня.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) здійснюється відповідно до існуючого Положення про внутрішній моніторинг ЗОШ I-III ступенів №1 та згідно із планом, який складається щорічно і включає в себе моніторинги досягнень учнів початкової, базової та профільної школи. Моніторинг якості знань учнів здійснюється у вигляді проведення контрольних робіт, аналізу результатів за семестр, річного оцінювання, результатів ДПА та ЗНО. Перед його проведенням складається програма моніторингу. Результати моніторингу узагальнюються в наказах та аналітичних довідках. Рекомендації та висновки, зроблені за результатами моніторингу, враховуються в подальшій організації освітнього процесу.

IX розділ

Корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами

Для учнів з особливими освітніми потребами у школі забезпечується **індивідуальна (педагогічний патронаж) та інклюзивна форми навчання.**

Метою інклюзивного навчання є забезпечення реалізації права дітей на здобуття повної загальної середньої освіти, свідоме оволодіння знаннями, уміннями та навичками, отримання певного рівня освіти та досягнення освіченості.

Основними завданнями інклюзивного навчання є:

- здобуття дітьми з особливими освітніми потребами освіти відповідного рівня відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти;
- реалізувати принцип "навчитися жити разом", який ґрунтується на принципах гуманної педагогіки;
- забезпечення різнобічного розвитку дітей, реалізація їх здібностей;
- створення інклюзивного середовища для задоволення освітніх потреб учнів із особливостями психофізичного розвитку;
- створення позитивного мікроклімату в загальноосвітньому навчальному закладі з інклюзивним навчанням, формування активного міжособистісного спілкування дітей із особливими освітніми потребами з іншими учнями;

- забезпечення диференційованого психолого-педагогічного супроводу дітей із особливими освітніми потребами;
- надання консультативної допомоги сім'ям, які виховують дітей із особливими освітніми потребами, залучення батьків до розроблення індивідуальних планів та програм навчання.

При інклюзивному навчанні учні забезпечуються:

- супроводом асистента вчителя інклюзивного навчання;
- корекційно-розвитковими заняттями з практичним психологом;
- корекційно-розвитковими заняттями з логопедом-дефектологом;
- корекційно-розвитковими заняттями з учителем-реабілітологом.

Корекційно-розвиткові послуги (допомога) - це комплексна система заходів супроводження особи з особливими освітніми потребами у процесі навчання, що спрямовані на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери та мовлення.

Кількість розвитково-корекційних занять визначається згідно із рівнем підтримки, який вказано у висновку інклюзивно-ресурсного центру.

У разі відсутності у висновку інклюзивно-ресурсного центру інформації про рівень підтримки учня рівень підтримки визначається командою психолого-педагогічного супроводу за участю представника інклюзивно-ресурсного центру, що видав такий висновок, та з урахуванням складності порушень учня.

Програма навчання адаптується/модифікується до освітньої програми того класу, у якому навчається дитина.

Учні, що перебувають на індивідуальній формі навчання (педагогічний патронаж) забезпечуються підручниками та кваліфікованими педагогами.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з особливими освітніми потребами здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 1–4 класах підлягають формувальному та підсумковому оцінюванню.

Відповідно до висновку ІРЦ, результатів психолого-педагогічного вивчення дитини команда супроводу впродовж 2-х тижнів з моменту початку освітнього процесу складає ІПР дитини з ООП, яка погоджується батьками та затверджується керівником закладу освіти.

При організації інклюзивного навчання у закладі освіти необхідно врахувати, що асистент вчителя не є персональним педагогом для одного чи декількох дітей,

він надає допомогу вчителю в організації освітнього процесу у класі, допомагає дітям з ООП концентрувати увагу, сприяє формуванню саморегуляції та самоконтролю. Освітній процес в класі з дітьми з ООП здійснюється вчителем. Асистент учителя є постійним учасником команди супроводу у закладі освіти.

Перелік програм з корекційно-розвиткових занять для дітей з інтелектуальними порушеннями

1. Програми з корекційно-розвиткової роботи «Острівець здоров'я» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Ковтун А.В., Кунникова О.О., Стригунова О.М., Бобренко І.В.).
2. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лего-конструювання» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Лапін А.В.).
3. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автор: Ярмола Н.А.).
4. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток психомоторики та сенсорних процесів» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Жук Т.Я., Трикоз С.В.).
5. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Хайдарова О.С., Блеч Г.О.).
6. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» (варіативний модуль «Подорож у життя») для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (Міненко А. В., Грикун А. С.).
7. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для учнів 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів з помірними інтелектуальними порушеннями (Хайдарова О. С., Блеч Г. О.).
8. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Остапенко Л. І., Тарновська Л. І.).
9. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (Бобренко І. В.).
10. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (Бобренко І. В.).

Додатки до освітньої програми ЗОШ I-III ступенів №1

Додаток 1

СВІДОЦТВО ДОСЯГНЕНЬ

Загальноосвітня школа I-III ступенів №1
Горішньоплавнівської міської ради
Кременчуцького району Полтавської області
учня / учениці __5 (6)___ класу

_____

(прізвище та ім'я учня / учениці)

2023-2024 навчальний рік

Характеристика навчальної діяльності*	Стан сформованості (має значні успіхи, демонструє помітний прогрес, досягає результату за допомогою вчителя, потребує значної уваги й допомоги)
виявляє інтерес до навчання	
виявляє розуміння прочитаного	
висловлює власну думку	
критично та системно мислить	
логічно обґрунтовувати власну позицію	

діє творчо	
виявляє ініціативу в процесі навчання	
конструктивно керує емоціями	
оцінює ризики	
приймає рішення	
розв'язує проблеми	
співпрацює з іншими	

Характеристика результатів навчальної діяльності

Навчальний предмет / інтегрований курс	Результати навчання	Рівень досягнення результатів навчання		
		I семестр	II семестр	Рік
Українська мова	Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання			
	Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння			
	Сприймає письмові тексти / Читання			
	Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо			
	Загальна оцінка результатів навчання**			
Українська література	Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання			
	Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння			
	Сприймає письмові тексти / Читання			
	Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо			
	Загальна оцінка результатів навчання**			
Зарубіжна література	Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання			
	Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння			
	Сприймає письмові тексти / Читання			
	Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо			
	Загальна оцінка результатів навчання**			
Іноземна мова	Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання			

	Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння			
	Сприймає письмові тексти / Читання			
	Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо			
	Загальна оцінка результатів навчання**			
Математика	Опрацьовує проблемні ситуації та створює математичні моделі			
	Розв'язує математичні задачі			
	Критично оцінює результати розв'язання проблемних ситуацій			
	Загальна оцінка результатів навчання**			
Пізнаємо природу / Довкілля / Природничі науки***	Проводить дослідження природи			
	Опрацьовує та використовує інформацію			
	Усвідомлює закономірності природи			
	Загальна оцінка результатів навчання**			
Технології	Проектує та виготовляє вироби			
	Застосовує технології декоративно-ужиткового мистецтва			
	Виявляє самозарадність у побуті / освітньому процесі			
	Загальна оцінка результатів навчання**			
Інформатика	Працює з інформацією, даними, моделями			
	Створює інформаційні продукти			
	Працює в цифровому середовищі			
	Безпечно та відповідально використовує інформаційні технології			
	Загальна оцінка результатів навчання**			
Здоров'я, безпека та добробут (інтегрований курс)	Піклується про здоров'я			
	Приймає рішення для безпеки			
	Виявляє підприємливість і поводить етично			
	Загальна оцінка результатів навчання**			

Етика	Поводиться етично			
	Загальна оцінка результатів навчання**			
Досліджуємо історію і суспільство	Орієнтується в історичному часі й просторі			
	Працює з інформацією історичного змісту			
	Виявляє повагу до гідності людини та соціальну активність			
	Загальна оцінка результатів навчання**			
Інтегрований курс «Мистецтво»	Пізнає різні види мистецтва			
	Бере участь у творчій діяльності			
	Загальна оцінка результатів навчання**			
Фізична культура	Розвиває особистісні якості у процесі фізичного виховання			
	Володіє технікою фізичних вправ			
	Здійснює фізкультурно-оздоровчу діяльність			
	Загальна оцінка результатів навчання**			

Додаток 2

План спостережень за навчальною діяльністю учнів 5-6-их класів на 2023-2024 н.р.

№п/п	Зміст роботи	Термін виконання	Виконавці
1.	Розробка критеріїв та показників оцінювання стану сформованості навчальної діяльності учнів 5 класів	Серпень 2023	Заступник директора Снісар В.В., практичний психолог Мельничук Т.Ю., учителі-предметники
2.	Консультативна нарада з учителями-предметниками з питання спостереження за навчальною діяльністю учнів 5-6-их класів	До 02.09.2023 р.	Заступник директора Снісар В.В
3.	Вхідне діагностування учителів щодо готовності впровадження системи оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів.	До 02.09.2023 р.	Заступник директора Снісар В.В
4.	Індивідуальні бесіди учителів-предметників із учителями початкових класів, практичним психологом	До 20.09.2023 р.	Учителі-предметники
5.	Робота шкільного психолога по визначенню стану сформованості та корекції навчальної діяльності учнів 5-их класів	Протягом року	Практичний психолог Мельничук Т.Ю.
6.	Спостереження за навчальною діяльністю учнів під час уроків	постійно	Учителі-предметники, практичний психолог Мельничук Т.Ю.
7.	Спостереження за навчальною діяльністю учнів у позаурочній діяльності (під час навчальних екскурсій тощо)	постійно	Учителі-предметники
8.	Спостереження за навчальною діяльністю під час індивідуальної роботи з учнями	постійно	Учителі-предметники
9.	Корекція навчальної діяльності учнів	Протягом року за необхідності	Учителі-предметники, практичний психолог Мельничук Т.Ю., класні керівники

10.	Заповнення електронної форми щоденника спостережень учителями-предметниками	Двічі (за рішенням педради може бути інший термін) протягом кожного семестру	Учителі-предметники
11.	Загальна характеристика навчальної діяльності кожного учня	У кінці навчального року	Класні керівники
12.	Контроль за станом сформованості навчальної діяльності учнів	4 рази на рік	Заступник директора Снісар В.В
13.	Вихідне діагностування вчителів щодо апробації і корекції критеріїв оцінювання стану сформованості навчальної діяльності учнів 5-6 класів, форми щоденника спостережень	До 25 травня 2023 року	Заступник директора Снісар В.В
14.	Нарада вчителів 5-6-их класів по підсумках проведення спостережень за навчальною діяльністю учнів 5-6-их класів, визначення проблем і планування роботи на 2024-2025 н.р.	До 25 травня 2023 року	Заступник директора Снісар В.В

Додаток 3

Інструменти формувального оцінювання учнів 5-6-их класів

№ На	зва	Опис інструменту
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
3	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
4	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
5	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
6	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
7	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі

8	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
9	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
10	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однихвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоdnішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
11	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
12	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
13	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
14	Підсумок одним реченням	Учнів просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
15	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки

16	Сигнали руками	<p>Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу:</p> <p>«Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору).</p> <p>«Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз).</p> <p>«Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)</p>
----	-----------------------	--

